

florile dalbe

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

"STEUA CALITĂȚII"
Categorია AUR

PARIS 2008

International Gold Award
STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY

17 decembrie, 2021
Nr. 39-40 (4373-4374)
Prețul 16 lei
Fondat: martie 1941
Serie nouă: 1990

ISSN 1857-3851

www.floriledalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți

Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Nu vă îngrijați niciodată asupra înălțimii bradului de Crăciun: pentru copii el va părea întotdeauna mai mare decât Himalaya.

Larry WILDE (n.1938), actor și umorist american

S tiați oare că povestea bradului își are rădăcinile tocmai în epoca antică? Istoricii spun că obiceiul provine de la egipteni, care își ornau casele cu frunze de palmier în ziua solstiului de iarnă. Obiceiul a fost preluat de romani, care au folosit, în locul palmierului, brazii. Pe atunci, în timpul sărbătorilor, romanii își împodobeau locuințele cu un brad care era prins de tavan cu vârful în jos. Bradul era prezent la romani în anumite momente importante ale vieții: naștere, căsătorie și moarte, ca *pom al vieții*. Potrivit cercetătorilor, până în secolul al XII-lea, bradul de Crăciun nu era împodobit. Dar, în timp, au apărut printre crengi fructe, flori de hârtie, biscuiți, ca mai târziu să fie ornat cu lumânări și globuri colorate. Globurile confecționate din sticlă argintată de Thuringia au apărut abia în anul 1878.

Se presupune că primul brad de Crăciun împodobit a apărut în

Acord liric

Marin MOSCU

Bradul de Crăciun

Iarnă grea, iarnă ușoară
Se așterne peste țară,
Stelele din cer coboară
Ca o pasăre sprintară
Și pe crengi verzi se așază,
Rază vie lângă rază,
Toți copiii să le vază.

Țara toată, ca semn bun,
Bradul-nalță de Crăciun
În oraș și în cătun,
Să dea viață peste an,
Îl ornează, diafan,
Ca pe-un sacru talisman.

Țară, brad, Crăciun și iarnă,
Vântul suflă larg din goarnă,
Stelele caru-și răstoarnă
Peste-a noastră bucurie:
Sărbătoare, veselie,
Visuri de copilărie!

ORIZONT COGNITIV: De ce? De când? De unde?

DE UNDE se trage tradiția împodobirii bradului de Crăciun

Bună ziua, dragă ORIZONT COGNITIV!

Anul 2021 își scutură ultimele file din calendar. Eu, însă, sper să mă reîntâlnesc cu tine și în noul an 2022, de aceea îți adresez, ca cititoare fidelă, întrebarea ce mă săcăie în zilele acestea de la sfârșit de an: DE UNDE se trage tradiția împodobirii bradului de Crăciun? În ce țară a luat naștere acest obicei și cum s-a răspândit el în lumea întreagă? Ce semnifică acest obicei?

Elena GRIGORIȚĂ, elevă în clasa a VII-a „A”
la Liceul Teoretic „Olimp”

s. Costești, r-nul Ialoveni

anul 1510, în Lituania. În Franța apare în 1521, după ce prințesa Hélène de Mecklenburg s-a căsătorit cu ducele de Orléans, iar în Anglia, în anul 1841. Familia regală a adus primul brad de Crăciun în castelul Windsor, însă oamenii au adoptat acest obicei ceva mai târziu. Familia regală își decora Pomul de Iarnă nu doar cu luminițe, ci și cu bomboane, fructe și omuleți din turtă dulce. Conform documentelor, în anul 1605, la Strasbourg a fost înălțat primul Pom de Crăciun într-o piață publică. Nu avea lumânări și era împodobit cu mere roșii. În anul 1611, la Breslau, ducesa Dorothea Sybille von Schlesian a împodobit primul brad de Crăciun, cam așa cum arată el astăzi.

Bradul de Crăciun ajunge în Statele Unite în anul 1749, odată cu coloniștii germani stabiliți

în Pennsylvania și cu mercenarii plătiți să lupte în Războiul de Secesiune. Dar împodobirea bradului a fost legalizată abia în 1836, în statul Alabama.

După alte surse, istoria Pomului de Iarnă își are rădăcinile în secolul al XVI-lea, în Germania. Sfântul Bonifaciu a mers în acele locuri pentru a încerca să convertească oamenii la creștinism. În timp ce mergea prin păduri, acesta a întâlnit niște păgâni care își venerau zeii în jurul unui stejar. Înfruiat, Sfântul Bonifaciu ar fi dărâmat imediat copacul cu pumnul său. În locul stejarului a răsărit din pământ un brad. Sfântul Bonifaciu l-a luat drept un semn sacru și de atunci se spune că a început tradiția Pomului de Iarnă.

În anul 1866, cu câteva zile înainte de sărbătoarea Nașterii Domnului, primul brad din

România a fost adus în palatul principelui Carol I de Hohenzollern. În tradiția românească de la sat, însă, regăsim acest obicei al împodobirii bradului la nunți și la moartea tinerilor, femeii și bărbați. Obiceiul există din vremea dacilor și semnifică o nuntă rituală între persoana decedată și natura reprezentată prin brad. El a rămas în tradiția unor comunități locale din multe regiuni românești. Bradul astfel împodobit se numește Pomul Vieții, care se regăsește drept motiv natural în arta populară. Credem că la români bradul, ca simbol al vieții în perioada solstiului de iarnă și a sărbătoririi victoriei zilei asupra nopții, vine din vremea dacilor. Obiceiul putea fi lesne împrumutat de goți, gepizi, vizigoți și ostrogoți care au trecut peste teritoriul Daciei Romane și au preluat tradiția bradului la solștiu, obicei pe care l-au dus în nordul germanic. Etnologii oferă anumite tradiții ancestrale legate de brad din vremurile protoromânilor cu rădăcini istorice de la daci.

Sigur, acum nu prea mai are importanță unde a apărut primul brad de Crăciun, ci mai important este faptul că el unește familiile, aduce bucurie în suflet și, după posibilități, cadourile mult așteptate.

Ion ANTON

ABONAREA — 2022

Rămâneți prieteni ai „Florilor Dalbe”!

Rețineți, „Florile Dalbe” înseamnă:

- Un colind pentru mintea și sufletul elevilor de la clasa a 2-a până la clasa a 12-a, dar în special pentru cei din ciclul gimnazial;
- Un prieten fidel care oferă copiilor și adolescenților cele mai potrivite sfaturi în cele mai delicate situații;
- Un profesor subtil de educație civică și moral-creștină, de literatură, istorie, cultură, civilizație, filozofie, ecologie, artă plastică etc;
- Un supliment considerabil la manualele școlare;
- Un mesager cultural pentru copii și adolescenți.

Dragi părinți și bunici! Cel mai bun cadou de Crăciun pentru copii și nepoți este un abonament la revista săptămânală FLORILE DALBE!

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

"STEUA CALITĂȚII" Categoria AUR

PARIS 2008

Relații la tel.: 022-23-37-78; 022-23-41-95.

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru persoane juridice:

3 luni – 108 lei,
6 luni – 216 lei,
12 luni – 396 lei.

Pentru persoane fizice:

3 luni – 84 lei,
6 luni – 168 lei,
12 luni – 308 lei.

Condițiile de abonare le găsiți în catalogul „Poșta Moldovei” și pe site-ul www.floriledalbe.md

Numerele 1-2 din anul viitor vor apărea la 1 ianuarie 2022 în ediție cu volum dublu (16 pagini).

FELICITARE

Recent am primit o felicitare cu ocazia sosirii Anului Nou-2022, trimisă din orașul Basel, Elveția, de către Consiliul Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY) la adresa directorului/redactorului-șef Ion ANTON, distins recent cu Diploma de Onoare IBBY pentru cartea „Vesel îndrumar pentru vestiar”, destinată preșcolărilor și elevilor din ciclul primar, felicitare adresată și redacției revistei „Florile Dalbe” care a mediatizat pe larg acest eveniment cultural internațional.

CINE SUNT PREMIANȚII?

La Izvoarele Înțelepciunii

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în colaborare cu Secția Națională IBBY din Republica Moldova și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, a organizat etapa finală a Concursului de lectură „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XXXI-a.

Actuala ediție a concursului a fost dedicată scriitorului Vladimir Beșleagă, un model de intelectual. La etapa republicană a concursului au participat 57 de elevi din clasele a IX-a – a XII-a din 28 de raioane și din municipiile Chișinău și Bălți. Conurenții au susținut două probe. Prima probă, tema pentru acasă, a inclus un eseu liber la una din temele propuse de organizatori. Proba a doua a constat în completarea ad-hoc a unui test cu întrebări referitoare la biografia scriitorului și la operele din bibliografia recomandată. Evenimentul a fost moderat de **Adrian Ghicov**, dr. hab., conferențiar universitar (președintele juriului).

Eugenia Bejan, director general al BNC „Ion Creangă”, a menționat în cuvântul de salut că pe parcursul anilor mii de copii pasionați de lectură au avut posibilitatea să-și demonstreze abilitățile de cunoaștere, îmbogățindu-se spiritual. Opera a peste 80 de autori din literatura română și cea universală a fost studiată cu ajutorul profesorilor, bibliotecarilor.

În Sala Școlii Viitorului a UPS „Ion Creangă” au fost prezente echipe de elevi de la Liceul „Prometeu Protalent”, ghidați de cadrele didactice: Larisa Silvestru, Zinaida Vârlan, Tatiana Melnic; Liceul „Spiru Haret” cu Tamara Gănga, profesoară; Liceul „Iulia Hasdeu” cu Rodica Japălu, profesoară, studenți de la UPS „I. Creangă”. Participanții au avut posibilitatea să dis-

cute cu protagonistul concursului, Vladimir Beșleagă.

Membrii ansamblului de dans popular „Ciuleandra” (conducător artistic Ion Bencheri) au selectat piese muzicale celebre, care s-au împletit armonios în canavaa spectaculoasă a sărbătorii. Juriul: **Adrian Ghicov**, președinte, **Claudia Partole**, scriitoare, **Ivan Pilchin**, poet, traducător, vicepreședinte al US din Moldova, **Claudia Balaban**, director de onoare al BNC „Ion Creangă”, **Lilia Tcaci**, director adjunct al BNC „Ion Creangă”, **Maria Harea**, șef secție BNC „Ion Creangă”, **Victoria Tomuz**, Radio Moldova, a acordat 10 premii I, 10 premii II, 10 premii III și 27 mențiuni.

De **premiul I** s-au învrednicit: **Rustic Dumbravă**, cl. a XI-a, L.T. „B. P. Hasdeu”, Drochia, **Cristian Cubreacov**, cl. XI-a, L.T. „Ioan Vodă”, Cahul, **Ana-Maria Condrea**, cl. a XI-a, L.T. „I. L. Caragiale”, Orhei, **Alina Furtună**, cl. a XI-a, L.T. „M. Sadoveanu”, Hâncești, **Adriana Novac**, cl. a XII-a, L.T. „Meșterul Manole”, s. Sălcuta, Căușeni, **Mădălina Spivacencu**, cl. a X-a, L.T. Cruglic, Criuleni, **Adelina Istrate**, cl. a XI-a, și **Beatrice Andronic**, cl. a X-a, ambele de la L.T. „Olimp”, Rezina, **Emanuela Florea**, cl. a XII-a, L.T. „Vasile Alecsandri”, s. Colibași, Cahul, **Gabriela Delev**, cl. a XII-a, L.T. „Ștefan Vodă”. Evenimentul s-a desfășurat online și offline.

Tamara PERETEATCU

ACTIVITĂȚI CULTURALE

DRUMUL CĂRȚII

Recent, la Liceul Teoretic „Alexei Mateevici” din orașul Dondușeni, a avut loc un eveniment cultural deosebit. Biblioteca școlară, condusă de Galina Vacarciuc, în parteneriat cu elevii din clasa a III-a, ghidați de învățătoarea Galina Burbulea, au organizat o activitate extracurriculară cu genericul „Drumul cărții”.

manuscrise. Acuma, după ce a prins viață basmul, scriitorul trebuie să se întâlnească cu un pictor, care va face cartea mai frumoasă datorită ilustrațiilor sale magice. După aceasta, manuscrisul cu tot cu desene va ajunge la editură, unde cartea e citită și redactată. Editura trimite cartea la tipografie. Aici ea trece prin mai multe procedee, ca: turnarea formelor tipografice, imprimarea, broșarea etc. Astfel, pe foile care cândva erau copaci în pădure, apar poveștile

tale dragi. Cartea va ajunge la librărie, iar de acolo – la bibliotecă sau în casa ta.

Ai văzut ce cale lungă parcurge cartea până ajunge așa cum o știi tu? De câte ori deschizi o carte, să ai grijă de ea, nu îndoii filele și nici nu le rupe, pentru că o carte se face foarte greu.

Dna bibliotecară le-a amintit copiilor că o carte e plină de învățături, e un izvor de înțelepciune. Cartea ne ajută să cunoaștem lumea înconjurătoare și pe noi înșine. Așadar, copiii au aflat multe

cuvinte noi, ca: celuloză, art-designer, manuscris, legare, imprimare, broșare ș.a. Când s-a ajuns la termenii autor și scriitor, copiii și-au amintit cu plăcere de proiectul de grup „Cartea-prietena mea” de la orele de limba română și chiar au prezentat niște cărți realizate de ei. Cu toții și-au dat cu părerea că scrierea și editarea acestora este o muncă responsabilă și grea.

Elevii, receptivi la frumos, și-au continuat călătoria prin universul cărții. Au spus un șir de proverbe despre carte, care au fost învățate la lecțiile de limba română. Au recitat poezii, au cântat. În cadrul activității, evoluând în sceneta „Măscărici”, au enumerat regulile de păstrare a unei cărți, numindu-le „10 reguli de aur”.

Micii cititori au fost conduși în lumea curiozităților de către dna Galina Burbulea, care le-a vorbit despre cea mai citită carte, despre cea mai mică și despre cea mai veche din lume. Doamna învățătoare a inițiat în liceu proiectul „Dăruiește o carte”. Copiii au fost îndemnați și să colecteze maculatura. Învățătoarea le-a explicat că, reciclând hârtia, salvăm pădurea. Iar la fiecare tonă de hârtie reciclată se economisesc 30.000 litri de apă. Pentru fabricarea unei tone de hârtie se folosesc 2-3 tone de lemn. Prin reciclarea a unei tone de hârtie sunt salvați 17 copaci.

Proiectul „Drumul cărții” s-a desfășurat în toate cele opt clase din treapta primară. Și, în final, fiecare clasă a donat bibliotecii școlare câte 15-20 de cărți, iar elevii au primit cadou câte un semn de carte.

Cor. „F.D.”

COMEMORĂRI

O zi de iarnă plină de creație

Decembrie e cea mai frumoasă lună din an. Luna cadourilor, a sărbătorilor de iarnă, cu miros de brad, de zăpadă, de portocale... Anume la începutul acestei luni, în calitate de membri ai Cenaclului literar „Floarea Neamului” din Sângerei, am participat on-line la o activitate emoționantă - cea de a doua ședință din acest an. În deschidere, a fost intonat Imnul Cenaclului. Apoi, asistența a fost salutăată de către dl Ion Roșca, președintele CR și SEȘ, și dna Tatiana Popescu, directorul Gimnaziului „Vitalie Ceban” din Alexăndreni.

Activitatea ce a urmat - „Acasă este glia, neamul și poporul” - pregătită cu multă inspirație și dăruire de către profesorele de limba și literatura română, Mariana Păslaru și Maria Ardelean, a avut drept scop comemorarea lui Vitalie Ceban din satul Alexăndreni, ostașul care a căzut cu moarte de erou pentru țară. Organizarea evenimentului a fost orientată spre dezvoltarea aptitudinilor literar-artistice și creative ale

elevilor, precum și spre cultivarea respectului pentru valorile național-culturale. Talent, expresivitate și dragoste de carte am observat cu toții la elevii minunați din Alexăndreni.

După activitate, cei 40 de membri ai cenaclului și-au prezentat propriile creații din ultima perioadă. Domnul Ion Roșca a încurajat tinerii să persevereze în continuare și a remarcat atmosfera extraordinară în acea duminică a poeziei

frumoase ce a luminat sufletele participanților. Ne bucurăm mult că „Floarea Neamului” din Sângerei e mereu înflorită, indiferent de anotimp, iar aroma sa de creație adună din ce în ce tot mai mulți elevi și profesori în jurul ei.

Natalia VASILICA,
profesoară de limba
și literatura română
la Gimnaziul „Nicolae Dabija”

s. Heciul Vechi,
r-nul Sângerei

Lumina spiritului

MAXIME ȘI AFORISME
de Mircea ELIADE

- Asta simți când depășești experiența huli-ganică: o cumplită silă de tine și de lume - și o cumplită nostalgie după vârsta de patruzeci de ani.
- Virtutea magică a aurului și jadului se aplică și dincolo de viața biologică.
- Țasta mi se pare lucrul cel mai greu de învățat în contemplarea iubitei: să știi să-i privești ochii.
- Dacă fiecare ins ar activa fără gândul recompensei, pământul ar fi un rai.
- Libertatea absolută se câștigă prin dragoste. Căci doar dragostea îl eliberează pe om de natura sa.
- Cine știe de ce lăcrimează? Poate iubesc sau poate aștept; și nădejdele mele încep să le irosească anii. Cine știe de ce privesc în gol? Poate îmi amintesc sau poate presimt durerea vieții care cere să fie viețuită toată.

Campania Națională de Promovare a Lecturii „Să citim împreună!”

O ȘEZĂTOARE CA ÎN POVEȘTI

În această toamnă, tinerii cititori și colaboratorii bibliotecilor publice din raionul Anenii Noi au avut minunata ocazie de a se întruni în cadrul activităților dedicate Campaniei Naționale de Promovare a Lecturii „Să citim împreună!”, avându-l ca oaspetele de onoare pe Nicolae RUSU, prozator, eseist, dramaturg.

Scriitorul a venit cu cartea sa „ȘEZĂTOAREA”, care a fost aleasă și propusă, anul acesta, pentru actuala campanie. Am savurat-o cu toții, prin lecturări și înscenări de fragmente.

Ne bucură faptul că elevii au citit cu mare sete și interes această carte plină de personaje interesante, hazlii și momente captivante, ce i-au ținut în suspans până la ultima pagină. La manifestare au participat chiar și cei mai mici - doi bravi pici din grupa pregătitoare de la grădinița „Romanița” din satul Bulboaca.

La șezătoare, copiii au stat la taifas cu scriitorul fără să observe că legătura dintre ei era una virtuală - atât de bine s-au simțit împreună. Cititorii i-au adresat interlocutorului întrebări

bări de tot genul, dorind să afle despre peripețiile lui din copilărie și multe alte momente interesante din viață. Oaspetele, la rândul său, le răspundea cu zâmbetul pe față, iar unele întrebări chiar l-au pus pe gânduri. Copiii i-au prezentat autorului desenele lor ilustrând subiecte din cartea „Șezătoarea”. Cel mai mult le-a plăcut povestirea „La dentist”, pe care au înscenat-o. Micii actori au redat atât de bine trăirile, sentimentele și acele of-uri ale lui Tromp, încât scriitorul le-a simțit aproape vibrația sufleteilor. Posibil, în urma acestei în-

tâlniri va apărea încă o lucrare de-a domniei sale, sugerată de ideile copiilor. O așteptăm cu mare drag!

Mulțumim tuturor pentru organizarea și desfășurarea întâlnirii, pentru atmosfera creată - atât de caldă și firească, pentru emoțiile sincere, vii, în special, maestrului Nicolae Rusu, dnei Maria HAREA, colaborator al Bibliotecii Naționale pentru Copii „I. Creangă”; profesorilor care au ghidat, împreună cu bibliotecarii, pe acei ce ne-au făcut să zâmbim și să-i admirăm, copiii de diferite vârste și interese. Aducem mulțumiri cordi-

ale și bibliotecarilor din teritoriu: Maria TROFIMOV, Claudia CIOBAN, Maria CIOBAN, Olesea PUȘCAȘ (Biblioteca Publică Raională Anenii Noi), Angela MIRON și Olga PLATON (Bibli-

oteca Publică s. Bulboaca), Victoria GURSCHI (Biblioteca Publică s. Mereni), Nina BOTNARI (Biblioteca Publică s. Șerpeni).

Îi mulțumim din inimă domnului Nicolae Rusu pentru cuvântul scris cu mult dor și dragoste de tot ce este măreț, frumos și sfânt. Vă dorim multă sănătate, maestre, să ne bucurați încă mulți ani cu vraja cuvântului și cărți ce vor rămâne în patrimoniul nostru literar.

Iar către dragii copilași, venim cu un îndemn: vizitați cât mai des „Casa din cuvinte” - împărăția cărții, locul în care sălășluiesc binele, omenia și visurile frumoase. Căci numai ea, cartea, va crește un cetățean cult, deștept și demn, pe care se va putea bizui Țara Moldovei.

Olesea PUȘCAȘ,
specialist principal/metodist,
la Biblioteca Publică

or. Anenii Noi

© zi la bibliotecă

Nr. 20 (2134)

Concursuri

FII „PERFORMER”!

Suntem cei mai buni!

Sfârșitul anului care pleacă este unul norocos pentru învățecuşii din clasa a II-a „A” de la Gimnaziul nr. 53 din mun. Chișinău. Ei au participat la Concursul Internațional „DISCOVERY”, fiind ghidați de doamna învățătoare **Natalia RUFANDA**, care a coordonat acest proiect. Este un concurs de cultură generală - îndrăzneț, colorat, provocator, care adună de câțiva ani în competiția pentru titlul de „PERFORMER” DISCOVERY zeci de mii de copii din țările Europei de Est și nu numai. Acest proiect educațional are drept scop transformarea unor rezultate din bune în formidabile și transformarea premianților în „PERFORMER” (titlul de „Performer” îl câștigă doar elevii care scriu testul fără nicio greșeală și acumulează 150 puncte).

Dna Natalia Rufanda participă în fiecare an, cu elevii din diferite promoții, la acest concurs, motivându-i chiar și pe cei mai timizi, care își manifestă dorința de a gândi și a analiza. La final, concurenții sunt răsplătiți cu premii, medalii, trofee pentru participare, curaj, implicare, determinare, perseverență și performanță! Provocările ediției recente i-au pus la treabă pe învățecuşii,

oferindu-le șansa de a străluci la mai multe discipline: limba și literatura română, matematică, științe, ecologie. Testele de logică și perspicacitate i-au făcut și mai încrezători în forțele proprii.

Să-i cunoaștem pe deținătorii titlului de „PERFORMER”: **Sorina ARHILIUC, Lia BOBEICA, Mădălina BORDIANU, Maria-Magdalena BOTESCU, Ana-Maria BRATU, Magdalena CALANCEA, Victoria DOHOTARU, Sofia IOVV, Daniel PANTELEICIUC, Ana-Maria SOCHIRCĂ, Teodor ȚOPA, Anastasia URZICĂ.**

Ei sunt urmași de **Victor BOTNARU, Ștefan EREMIA, Alexandra GRADINARI, Ștefan GUȚU, Sofia PLĂMĂDEALĂ**, care au obținut locul I.

Al doilea rezultat l-au demonstrat **David COJOCARU, Ianna IANCU, Xenia MAFTEI, Matei MAȚVEEV, Daniela PANTELEICIUC, Vlad STRATILĂ, Amelia-Maya TOMȘA.**

Iar locul III a revenit elevilor **Kewin BADIA, Denisa CĂRĂBAȘ, Irina CEMÎRTAN, Alexandra CUCIUC, Vladislav MUSTEAȚĂ, Mihail NASTAS, Gabriel PALAMARCIUC și Bogdan HERESCU.**

Felicitări și la mulți ani, dragi învățecuşii!

Lica MOVILĂ

Desen de **Tatiana CAZACU**, elevă în clasa a IV-a „A”, Liceul Teoretic Măgdecești, r-nul Criuleni

Alexandru DONOS

GHCITORI

A venit zorita iarnă
Și a prins din cer să cearnă...
Poftă nu mai ai de minge...
Ce se-ntâmplă-afară?

(Ninge)

* * *

De te-așezi în ea, te duce
Până-n vale, la răscruce.
Nu-i mașină, nu-i căruță...
Noi îi zicem...

(Săniuță)

* * *

A căzut de sus, în fulgi,
Peste râuri, peste lunci,
Peste sat și pe câmpie
Blană albă, argintie,
Luminându-ne ograda...
la să-mi spuneți, ce-i?

(Zăpada)

Tincuța **HORONCEANU-BERNEVIC**

ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI MOȘ CRĂCIUN

Tocmai intrase cu săniuța în curte, când afară începuse iarăși să ningă. Tudorel își scutura ghetuțele de zăpadă și se strecură, abătut, în casă. Era Ajunul Crăciunului. În hol, un brad verde răspânda miros de cetină. În fiecare an, Moș Crăciun venea să-l împodobescă.

Dar băiețelul aflase astăzi un secret. Și era foarte trist. Anul acesta Moș Crăciun nu va veni! Aproape că-i dădeau lacrimile de supărare. Vorbise cu copiii mai mari la săniuș și auzise că moșul este foarte bolnav.

Câte speranțe își făcuse Tudorel așteptând cadourile din sac! Îi trimisese moșului și o scrisoare, în care îi povestea ce copil bun și ascultător fusese tot anul. Îi scria că-și dorește o mașinuță cu telecomandă sau un joc de construcții, cum avea vecinul său, Răducu.

- Dar n-o să vină Moșul, vorbea el singur, ascultând la fereastră glasurile de copii care colindau despre Nașterea Domnului, atât de frumoase.

Băiatul își lipi fața de fereastră rece. Ce-ar putea el să facă? Își încălță ghetuțele și pași prin zăpadă. Afară ninsoarea

se întetise. Glasuri de colindători se luau la întrecere cu suierul vântului. Deodată, i se păru că cineva îl strigă pe nume:

- Nu mai sta supărat, piticule!
- Cine m-a strigat? întrebă, mirat, Tudorel.

- Noi, fulgii de zăpadă! se auziră glasuri ca de clopoței.

- Ce știți voi? spuse supărat băiețelul, prinzând un fulg albastru în palmă. Cu o voce pelitică, acesta îi vorbi:

- Te putem ajuta să-l găsești pe Moș Crăciun. Noi venim din Împărăția Albă și știm că moșul este tare bolnav și n-are pe nimeni alături. Dacă ai vrea tu să ne-nsoțești...

Tudorel nu mai stătu pe gânduri. Își luă hăinuțele groase și ieși afară. Fulgii roiau în jurul lui, formând un covor fermecat. Crivățul își umflă obrazii și suflă cu putere, așa încât băiețelul pluti pe covorul strălucitor până la capătul lumii, unde se întindea împărăția lui Moș Crăciun.

În zare văzu o luminiță ca de opaiț. Ciocăni la ușă și se strecură, timid, în casa moșului.

(Continuare în numărul următor)

Desen: **Cristina COVRIG**

FELICITĂRI, CĂȘTIGĂTORILOR!

Iată cine sunt învățecuşii care au dezlegat corect jocurile publicate în următoarele numere.

Nr. 27-28: **Victoria GHERBALI** (s. Iargara, r-nul Leova), **Tatiana CAZACU** (s. Măgdăcești, r-nul Criuleni), **Sofia IANCIURSKAIA** (Chișinău), **Teoctista COLȚA** (Cărpineni, Hâncești).

Nr. 29-30: **Tatiana CAZACU, Teoctista COLȚA, Maxim BOTNARU** (s. Copăceni, r-nul Sângerei), **Victoria GHERBALI.**

Nr. 31-32: **Victoria GHERBALI, Tatiana CAZACU, Maxim BOTNARU, Teoctista COLȚA, Sofia IANCIURSKAIA.**

Nr. 33-34: **Victoria GHERBALI, Tatiana CAZACU, Maxim BOTNARU, Teoctista COLȚA.**

Pentru participare activă și consecventă la concursul celor isteți, redacția noastră le oferă harnicilor dezlegători **Tatiana CAZACU, Maxim BOTNARU și Sofia IANCIURSKAIA abonamente gratuite la săptămânalul „Florile Dalbe” pentru primele șase luni ale anului 2022.** Felicitări!

Dragi învățecuşii, vă urăm tuturor un An Nou fericit, cu multe bucurii, surprize și o vacanță fantastică!

Stropi de dragoste

CREĂM MAGIA CRĂCIUNULUI

Cel mai frumos cadou de sărbători este unul confecționat de tine. Acest brăduț vesel, alcătuit din năsturași multicolori de diferite dimensiuni, aplicați pe coperta unei ilustrate, i-ar putea înduioșa pe cei dragi mai mult decât orice alt obiect cumpărat de la magazin. Printr-o combinație iscusită de culori, poți obține din nasturi o coroniță și câțiva clopoței, nelipsiți în seara de Ajun. Crăciun fericit!

INELUȘ

Coordonator de pagină: **Lica MOVILĂ**

Glume

Un elefant și un șoricel se plimbă prin deșert. Deodată, șoricelul se întoarce și exclamă, uimit:
- Vai, cât praf ridicăm în urma noastră!

* * *

În seara de Ajun Nicușor așteaptă nerăbdător în fața bradului să vină moșul cu ju-

cării. În sfârșit, iată-l intrând pe ușă.

- Ei, ia spune, întrebă Moș Crăciun, ai fost cuminte, băiete?
- Da, tătucule!

* * *

- De ce nu-l lași pe frățiorul tău să se dea cu săniuța?

- Cum nu-l las? Eu mă dau cu ea la vale, iar el, la deal.

FĂURITORI AI MĂRII UNIRI

Ion Buzdugan

Ion Buzdugan (născut Ivan Alexandrovici Buzdăga, n. 9 martie 1887, Brânzenii Vechi, județul Bălți, Imperiul Rus - 29 ianuarie 1967, București, RSR) a fost un folclorist, poet, publicist și traducător român din Basarabia, membru și secretar al Sfatului Țării.

Ion Buzdugan a fost un poet important al Basarabiei și un mare patriot. Dacă obținerea independenței acestei provincii românești (de la 24 ianuarie 1918) poate fi socotită opera sa de obște, Unirea Basarabiei cu Patria Mamă nu s-ar fi putut face fără intervenția puternicei personalități a lui Ion Buzdugan.

Născut într-o familie de țărani răzeși, Ion Buzdugan a studiat agronomia la Nijni Novgorod, literale și dreptul la Universitatea din Moscova și a absolvit Seminarul Pedagogic de la Camenița. Fiind ofițer în armata rusă în timpul Primului Război Mondial, Ion Buzdugan a dat în vileag încercarea de asasinare a regelui Ferdinand pe care o pregăteau militarii ruși în forfota bolșevică de la Socola.

În 1917 - 1918, Ion Buzdugan devine unul dintre fruntașii mișcării naționale din Basarabia. În calitate de secretar al Sfatului Țării, la 27 martie 1918, Ion Buzdugan semnează Actul Unirii Basarabiei cu România. Proclamând Unirea, el ținea mâna dreaptă pe Biblia lui Șerban Cantacuzino, pentru a dovedi, în modalitatea sacră a jurământului, latinitatea limbii pe care o vorbeau deopotrivă românii din

stânga și din dreapta Prutului. După Unire, și-a luat licență în drept la Universitatea din Iași și doctor în economie politică la Universitatea din Cernăuți.

Fiind deputat de Bălți în Parlamentul României pe parcursul a 14 ani, din 1918 până în 1932, membru al Guvernului, Ion Buzdugan a contribuit substanțial la prosperarea economică și culturală a orașului și județului Bălți. Ion Buzdugan, numit cu pietate de către Nicolae Iorga „excellent român”, este autorul al mai multor volume de versuri. În spectrul vast al activității sale politice și culturale se înscrie și colaborarea la multiple publicații din Basarabia, dar și din întreaga țară: „Sfatul Țării”, „Moldova de la Nistru”, „Viața Basarabiei”, „Pagini basarabene”, „Convorbiri literare”, „Cuvântul literar”, „Neamul Românesc”, „România” etc.

Din numărul imens de versuri ale poetului se desprinde și oda orașului Bălți, „Cetatea Bălților”, publicată în „Almanahul orașului și județului Bălți”.

În 1940 se refugiază la București. În anii postbelici, când tot mai mult i-a fost marginalizată creația literară, se ocupă de traduceri. Rămâne unul dintre cei mai importanți tălmăcitori ai lui Aleksandr Pușkin și Serghei Esenin și cel dintâi traducător al poezilor simboliste ruși: Valeri Briusov, Konstantin Balmont, Aleksandr Blok etc.

Grav bolnav, a fost internat la Institutul Oncologic (Filantropia) din București. Se stinge din viață la 27 ianuarie 1967. A fost înmormântat la Cimitirul Bellu.

Concurs: LONGEVIVUL DE LĂNGĂ NOI

STRĂBUNICUL MEU

Una dintre cele mai longevive persoane din satul Popeni este străbunicul meu **Andrei Ursu**. El s-a născut pe data de 4 septembrie 1933, într-o familie de țărani harnici. A avut o copilărie cu multe greutăți, trecând prin suferințele celui de-al Doilea Război Mondial, care l-a lăsat orfan de tatăl său, căzut pe câmpul de luptă într-o localitate din Polonia. Parcă

Străbunicul Andrei URSU, soldat

nu ar fi fost de ajuns pierderea tatălui, peste capul străbunicului s-a abătut foametea grea. Apoi tot el a fost martor ocular, în anul 1949, și la deportarea în Siberia a unor consăteni nevinovați.

Făcându-se flăcău, în anul 1952, conform legilor sovietice, merge la armată, lăsându-și acasă mama îndurerată, fiindcă nu avea cine să-i ușureze bătrânețile. Străbunicul Andrei Ursu a făcut armată timp de 3 ani în orașul Volgograd. Întorcându-se din armată, s-a căsătorit cu Feodosia Cirișeu în anul 1955, întemeind o familie frumoasă. În această familie s-au născut și au crescut 5 copii - 2 băieți și 3 fete. În același an 1952, a făcut cursuri la Școala de mecanizatori din sat. După absolvire, s-a angajat și a lucrat ca mecanizator în colhoz.

Ajuns în zilele de astăzi, el își amintește cu durere

Străbunicul Andrei URSU, pe când era mecanizator în colhoz

de timpurile grele prin care a trecut. Regretă acei ani vitregi, dar crede că anume greutățile l-au călit, ajutându-l să le cultive copiilor săi spiritul de oameni muncitori și cinstiți, care cunosc prețul pâinii.

Vasile GLIB, elev în clasa I-i „C”, strănepotul lui Andrei Ursu

s. Popeni, r-nul Sângerei

RONDELURILE CETĂȚILOR

Ion ANTON

CETATEA ALBĂ

*Of, de-ar învia acum Ștefan-Vodă să te vadă
Cum duci doru-n străinime de pământul țării sfânt,
Cum din gloriile tale vin uitările să roadă,
De suspină pârălabii și se vaietă-n mormânt.*

*Cum din numele tău fulnic a rămas o umbră smeadă,
Iar din scutul tău de piatră s-a ales doar un cuvânt...*

*Of, de-ar învia acum Ștefan-Vodă să te vadă
Cum duci doru-nstrăinării de pământul țării sfânt!*

Însuși marea pare-aicea o necuntenă dovadă

Cum că domnitorul Iuga i-a bătut pe genevezi

Și-a salvat pământul dacic de rușine și de pradă.

L-a salvat? A fost odată... Nici nu-ți vine, zău, să crezi...

Of, de-ar învia acum Ștefan-Vodă să te vadă!

Cetatea Albă a Moldovei

DICȚIONAR explicativ

(Continuare din nr. 29-30 din 15 octombrie 2021)

B

Blitzkrieg („război fulger”) – tactică utilizată de Germania la începutul celui de-al Doilea Război Mondial și care a constat în ofensivă generalizată și atacuri rapide.

• **blocada continentală** – măsuri decretate de Napoleon (21 noiembrie 1806) pentru a închide porturile Europei continentale comerțului Marii Britanii în scopul ruinării economiei acestei țări.

• **blocadă** – sistem de măsuri cu caracter diplomatic, militar sau economic, prin care se urmărește izolarea unui stat pentru a-l constrânge să accepte condițiile impuse de statele care au luat aceste măsuri (exemple: blocada continentală, Blocada Berlinului, Blocada Leningradului).

• **bogasier** – (în trecut) negustor de pânzeturi.

• **Bogdan Iflak** – denumire a Moldovei în vechile izvoare turcești; vezi și: *Kara Iflak*.

• **boier** – stăpân de moșii exploatare prin munca țăranimii dependente, beneficiind de anumite privilegii.

• **boier de divan** (sau **cu barbă**) – boier care făcea parte din divanul domnesc.

• **boier de sfat** – titlu dat fiecăruia dintre marii demnitari, consilieri ai domnului.

• **boieresc** – obligație a țăranilor dependenți de a munci în folosul boierului în schimbul unui lot de pământ care le era dat în folosință.

• **boierime** – clasa feudalilor din Țările Române, care stăpâneau numeroase moșii cu sate, locuite de țărani aserviți.

(Va urma)

DREPTURILE MELE, CE SĂ FAC CU ELE?

NR. 10 (146)

 în domeniul
 Premiul O.N.U.

 Drepturilor Omului
 2010

10 decembrie – Ziua Internațională a Drepturilor Omului

„Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi...” Așa începe articolul 1 din *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, care a fost adoptată la 10 decembrie 1948 de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite (ONU).

Acest document cuprinde cele mai importante libertăți ale omului într-o societate democratică. În el se regăsesc drepturile oricărei persoane. În cazul în care există conflicte și încălcări de drepturi, se face referire la Declarație, deoarece ea cuprinde drepturi civile, politice, economice, sociale și culturale, care au un caracter general pentru întreaga populație a globului. Republi-

ca Moldova a aderat la Declarația Universală a Drepturilor Omului la 2 martie 1992.

Declarația Universală a Drepturilor Omului a fost completată ulterior cu alte documente, precum: *Convenția privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasială* (1965), *Convenția Internațională asupra Drepturilor Politice și Civile* (1966), *Convenția pentru Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Împotriva Femeilor* (1979), *Convenția Împotriva Torturii* (1984), *Convenția Împotriva Apartheid-ului* (1985), *Convenția Drepturilor Copilului* (1989) etc.

Aceasta este rațiunea pentru care ziua de 10 Decembrie este sărbătorită în întreaga lume ca Zi Internațională a Drepturilor Omului.

ABC-ul drepturilor mele

„Egalitatea în obiectiv”

În perioada 29 septembrie – 3 octombrie, la Cahul a avut loc a doua tabără de fotografie cu genericul „Egalitatea în obiectiv”. Timp de câteva zile, tinerii din mai multe sate ale raionului Cahul au învățat să facă fotografii și au beneficiat de instruire privind egalitatea de gen. În acest context, ei au avut posibilitatea să comunice cu experți naționali și internaționali, să viziteze diverse localități pentru a face fotografii și a discuta cu femeile și bărbații din regiune.

Participanții la tabără au aflat ce înseamnă egalitatea de gen, dar și cum pot să promoveze aceste principii în comunitățile lor cu ajutorul unui aparat de fotografiat. I-am întrebat ce înseamnă pentru ei egalitatea de gen și de ce cred că acest lucru este important pentru societatea noastră. Iată câteva răspunsuri.

Dorotea-Liubovi PAVEL, elevă, or. Cahul:

- Consider că nu ar trebui să existe lucruri pe care le putem asocia doar cu bărbații sau doar cu femeile. Așa ne-a învățat societatea, însă asta nu este neapărat corect. Personal, am foarte multe visuri, care, conform societății, nu-s potrivite pentru o fată. Astfel, fetele mereu trebuie să-și demonstreze capacitățile, iar asta le împiedică să se ocupe de ceea ce este mai important.

Adina POSTOLACHE, elevă, s. Văleni:

- Îmi doresc ca și bărbații, și femeile să se bucure în aceeași măsură de bunurile de valoare socială, de oportunități, resurse și recompense. Scopul egalității de gen nu este ca bărbații și femeile să devină la fel, dar ca posibilitățile și șansele lor de viață să devină și să rămână egale.

Gabriel BUYUKLYU, elev, s. Văleni:

- Pentru mine, egalitatea de gen reprezintă o componentă esențială în dezvoltarea unei societăți sănătoase.

Fără aceasta nu poate funcționa procesul de dezvoltare, iar tot conceptul de democrație va fi discreditat.

Aurica APARECI, elevă, s. Giurgiulești:

- Eu concep egalitatea de gen ca șanse egale pentru băieți și fete, în orice domeniu. Dorința mea cea mai mare este să contribuim, cu cât pot, la schimbarea mentalității, la libertatea de exprimare, fără a fi judecați, astfel încât fiecare să se poată manifesta așa cum își dorește.

Nichita MAZILU, elev, or. Cahul:
- Egalitatea de gen înseamnă libertatea de a alege și respec-

tuțul față de această alegere, indiferent de circumstanțe.

Loredana ARGINT, elevă, or. Cahul:

- Este un subiect sensibil și instabil în R. Moldova. Oamenii din anturajul meu sunt influențați încă de stereotipuri și asta mă deranjează foarte mult. Genul unei persoane nu ar trebui să fie un element de decizie în nicio circumstanță.

Tabăra a fost organizată de Asociația Media-Guard, în parteneriat cu „Ziarul de Gardă”, fiind realizată în cadrul Proiectului EVA „Promovarea egalității de gen în raioanele Cahul și Ungheni”, finanțat de UE și implementat de UN Women în parteneriat cu UNICEF, în baza Acordului de Colaborare cu UN Women (Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitate de Gen și Abilitarea Femeilor).

Preluare:
Eugenia Wetz / Media-Guard

Educație juridică

Care sunt atribuțiile președintelui Republicii Moldova?

- Țara noastră este republică parlamentară, iar președintele nu are atribuții executive, precum președintele SUA.
- Președintele numește judecători responsabili de asigurarea justiției în țară.
- Președintele desemnează prim-ministrul, responsabil de guvernarea țării.
- Președintele semnează tratate internaționale.
- Președintele poate dizolva Parlamentul.

Alte atribuții ale președintelui Republicii Moldova:

- Este șeful statului;
- Promulgă legi;
- Este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării;
- Acordă grade militare supreme;
- Poate declara stare de război și mobilizare;
- Suspendă actele guvernului ce contravin legislației;
- Este comandantul suprem al forțelor armate;
- Poate iniția un referendum;
- Acreditează și recheamă reprezentanții diplomați ai Republicii Moldova.

Atribuțiile președintelui Republicii Moldova nu includ construcția drumurilor, mărirea salariilor sau crearea locurilor de muncă.

În schimb, președintele este fața țării noastre în lume. Investițiile străine depind de reputația țării în afară. Așadar, noi locuri de muncă pot fi facilitate de președintele țării afișând un comportament care inspiră încredere.

Ne dorim un viitor mai bun pentru toți!

Dreptul la familie

Darul cel mai de preț

Baza unei familii fericite este iubirea, respectul, toleranța, pacea și acceptarea. Deținând aceste calități, membrii unei familii pot avea o relație caldă și o casă luminoasă. Familia este cea care îți oferă sprijinul, atunci când te confrunți cu obstacolele vieții. Elevii din clasa a IV-a „A” de la Liceul Teoretic „Ion Creangă” din or. Fălești au demonstrat cât de aproape le sunt aceste adevăruri în cadrul unei lecții cu genericul „Familia este darul lui Dumnezeu pentru noi”. Au trăit emoții deosebite, s-au simțit împreună ca într-o mare familie!

Clasa a IV-a „A”: „Familia ne face fericiți!”

ȘTIȚI CĂ...

Dreptul de a alege în funcții publice se dobândește odată cu împlinirea vârstei de 18 ani până în ziua alegerilor inclusiv.

Au dreptul de a fi aleși consilieri locali sau deputați cetățenii cu drept de vot care au împlinit, până în ziua alegerilor inclusiv, vârsta de 18 ani, iar pentru a fi ales primar vârsta minimă este de 25 de ani.

Cei cu vârsta de cel puțin 40 de ani pot candida pentru a fi aleși în funcția de Președinte al Republicii Moldova. Nu există cerințe cu privire la studii.

AVE TERRA!

Nr. 10 (329)

**Pagină
de cultură
și educație
ecologică**

De veghe naturii

Împreună pentru un mediu curat!

Recent, Președinta Republicii Moldova, doamna Maia Sandu, a semnat un decret cu privire la demararea unei campanii cu genericul „Vino și tu să sădim un copac! Astfel construim o Moldova verde, sănătoasă și prosperă!” cu scopul de a planta mai mulți arbori, pentru înverzirea localităților care au avut de suferit de pe urma acțiunilor nechibzuite ale oamenilor.

Mai multe localități, printre care și comuna Cărpineni, au fost receptive la acest îndemn și bucuroase de a participa la astfel de evenimente importante. Așadar, în data de 13 noiembrie, începând cu ora 10:00, mai mulți tineri interesați direct de problemele de mediu și aspectul ecologic al localității s-au alăturat acțiunilor ce țin de un viitor curat din punct de vedere ecologic pentru noi, dar și pentru generațiile următoare.

Printre atâția tineri energici și cu inițiativă s-au regăsit și copii mici alături de părinții lor, care s-au implicat nemijlocit în acest act de voluntariat, ce ne va asigura posibilitatea de a inspira un aer mai puțin poluat.

DL **Tudor Țenu**, consilier local, președinte al comisiei de amenajare a teritoriului, a participat activ, contribuind la sensibilizarea, încurajarea și identificarea

priorităților în domeniul păstrării și protejării mediului ambiant, susținând că acesta este viitorul nostru și noi suntem cei care îl construim.

Activitatea de înverzire și, implicit, de salubritate a teritoriului adiacent a fost supravegheată de către profesorul universitar al Universității Agricole din Republica Moldova, dl **Vitalie Gulca**, doctor în științe agricole, care a asigurat o bună desfășurare a muncii și s-a implicat cu acțiuni concrete, oferind sugestii, făcând mai multe vizite în localitate înainte de această zi și, inclusiv, colectând deșeurile și plantând pomi.

Nu am putut să să nu plantez și eu, la rândul meu, câțiva arbori, deoarece doar de noi depinde dacă vom trăi având la dispoziție resursele necesare de viață atât pentru noi,

cât și pentru urmașii noștri, sau le vom epuiza, distrugând speranțele la o planetă verde.

În cadrul zilei respective, în localitatea Cărpineni au fost plantați în jur de 400 de arbori.

Natura pătimește zilnic din cauza nesăbuiței omului. Avem o responsabilitate mare față de urmașii noștri. Să nu ne limităm doar la ziua de azi, folosind toate resursele necesare pentru existența omenirii, ci să implementăm tehnici pentru o dezvoltare durabilă. Până nu vom conștientiza importanța naturii în existența noastră, nu vom putea mobiliza oamenii spre o gândire corectă și ecologică și către acțiuni de protecție a mediului ambiant.

Teoctista COLȚA,
elevă în clasa a X-a
la Liceul Teoretic „Șt. Holban”

s. Cărpineni,
r-nul Hâncești

Urmați-ne exemplul!

La 16 noiembrie, copiii din grupa nr. 5 „Albinuța” au devenit câștigătorii PREMIULUI MARE la concursul național „ARTA PĂMÂNTULUI”, organizat de „Hai, Moldova!”, și anume - 30 pomi: 15 puiți de arțar și 15 puiți de tei.

Iată că a sosit mult așteptata zi în care micuții au primit darul de preț! La 1 decembrie, în prima zi de iarnă, împreună cu dragele lor educatoare Irina Voloșciuc și Tatiana Anghel, au sădit puiții pe terenul grădiniței.

BRAVO, copii! Acești copăcei vor crește mari odată cu voi și vă vor face copilăria mai frumoasă și mai interesantă. Sunteți cei mai buni!

La mai mult și la mai mare!

Irina VOLOȘCIUC, educator, grad didactic II,
Instituția de Educație Timpurie nr. 2 „Țărăncuța”

or. Durlești, mun. Chișinău

Creșteți mari, copăcei, împreună cu noi!

File din „Cartea Roșie”

NURCA EUROPEANĂ

Este o specie critic periclitată, amenințată cu dispariția. A fost semnalată pe malul Nistrului, în apropierea localităților Pârâta, Nezavertailovca, r-nul Dubăsari, și de-a lungul Prutului, lângă Vadul lui Isac, Manta și Crihana Veche, r-nul Cahul. Viețuiește în Europa și Asia de Nord, cu excepția regiunilor de la hotarele ei de sud și de dincolo de Cercul Polar. Răspândirea speciei în cadrul arealului este insulară.

Preferă pentru trai malurile râurilor lin curgătoare și ale lacurilor mlăștinoase din zăvoaie. Efectivul speciei este mic și se reduce continuu. Hrana principală o constituie rozătoarele de luncă, broaștele, racii, peștele. Drept adăpost îi servesc vizuinile săpate pe maluri. Împerecherea are loc în lunile februarie-martie; perioada de gestație durează 42-46 de zile. Femela naște 3-7 pui, care părăsesc cuibul în august.

Reproducerea în captivitate nu se practică. Este ocrotită conform legislației în cadrul rezervațiilor științifice „Pădurea Domnească” și „Prutul de Jos”.

Ce nu știm despre conifere?

BRADUL

Rudele „civile” ale bradului de Crăciun trăiesc peste tot în lume. Pot fi arbori pitici sau uriași, unii având o vârstă impunătoare. Brazilii ne plac tuturor, însă știm prea puțin despre ei. Știați, de exemplu, că acele de pin sunt aranjate potrivit numerelor Fibonacci?

Cel mai bătrân conifer

Coniferele cresc pretutindeni în lume, de la Insulele Canare până în Myanmar. Supraviețuiesc și în condiții meteo extreme - și în climatul rece al tundrelor, și în zona Mării Mediterane. Cel mai simplu mod de a determina cărei specii îi aparține un conifer este să numărăm câte ace ies dintr-un mănunchi. Iar vârsta o stabilim uitându-ne la coajă: un conifer tânăr are un trunchi verde-maroni, neted, în timp ce brazilii mai bătrâni au coajă mai închisă la culoare și fragmentată.

Botaniștii spun că există nu mai puțin de 125 de specii de conifere. Dintre acestea, 90% cresc în emisfera nordică. Un brad poate atinge 40 de metri înălțime. Cele mai scunde exemplare se găsesc în Japonia și în nordul Asiei, unde nu cresc mai mari de un metru.

Acele de brad au o lungime cuprinsă între 2,5 și 13 centimetri. Însă cea mai surprinzătoare caracteristică a brazilor este durata lor de viață: coniferele trăiesc între 100 și 1000 de ani! Cel mai bătrân conifer se găsește în California de Est: este botezat Matusalem și are o vârstă estimată de specialiști de 4.500 de ani. Având în vedere aceste date, molizii pe care-i împodobim de Crăciun sunt niște puiți, dar să nu uităm că și aceștia au nevoie de 4 ani de soare și ploaie să se înalțe la doi metri.

Bradul nu e numai Pom de Crăciun. Coniferele nu îndeplinesc doar funcții decorative. Lemnul de brad este utilizat de mai multe ramuri industriale. Se construiesc case din lemn de brad, piese de mobilier, dar și rășina este un element de bază în fabricarea instrumentelor muzicale. Bradul are și părți comestibile: sămburii de pin dau o savoare specială salTELor, dar se face și făină din ei, iar din mugurii de brad se obține un sirop de tuse excelent.

Mihai PĂRPĂUȚĂ, elev

or. Chișinău

Coordonator de pagină: Octombriana ONOFREI

UNIVERS CULTURAL

Nr. 10 (50)

DISCIPOLII TERPSIHOREI

Cea mai luminoasă Stea

Devotată muncii sale și cu sufletul deschis pentru copii, mereu răspunde cu bunătate și cu zâmbet. Dna Ludmila VITIUC este profesoară la ARTICO, conducător al Ansamblului de dans modern „ANTARES”.

- Când cineva glumește că vine la serviciu ca la sărbătoare, e vorba despre mine, zice, râzând, doamna **Ludmila Vitiuc**.

A început să lucreze cu picii din 1997 la Liceul Bulgar „Vasile Levski” din Chișinău. Inițial ansamblul de dans modern se numea „Peștișorul de aur”, deoarece includea numai elevi din clasele primare și copii din grupa pregătitoare de la grădiniță. Cu timpul, a început să ia sub aripa sa și grupe de copii mai mari, deoarece dansul modern se potrivește pentru mai multe vârste. A fost nevoie să fie schimbată denumirea ansamblului. Atunci profesoară care își considera sala de dans ca a doua casă s-a gândit că numele „Antares” (cea mai strălucitoare stea din constelația Scorpion) reprezintă cel mai bine aspirațiile învățăceilor săi. Chiar dna Vitiuc e născută sub semnul acestei zodii. Dna Lica, așa cum le spune ea elevilor săi i se adreseze, este plină de viață și bunătate. Le oferă copiilor libertatea de a se exprima, desigur că prin dans, totodată demonstrându-le mișcările de bază și tehnicile necesare pentru un dans ritmat și frumos, care să atragă atenția publicului.

- Am dăruit o parte din sufletul meu acestui ansamblu. La început, dansul era un hobby, apoi a devenit profesia mea, acum e viața mea. Tot ce fac e pentru acești copii minunați, spune dna Lica.

În timpul repetițiilor se păstrează mereu o atmosferă caldă, de mișcare și libertate. Elevii ei sunt importanți, fiecare în parte, orice copil e o personalitate. Timp de 10 ani, „Antares” a participat la numeroase concursuri și concerte, ieșind în evidență prin măiestria mișcărilor creative, pline de culoare și aranjament care încântă spectatorii. Emoțiile întotdeauna sunt de nedescris, participanții - mulți și atmosfera, deosebită, impresionează de fiecare dată. În majoritatea concursurilor s-au implicat și tinerii ce dansau break-dance de performanță. În anul 2010, dna Lica împreună cu ansamblul său a fost invitată în Turcia la un concurs cu titlul de cel mai bun ansamblu de dans din Moldova. În 2016 au participat la o emisiune televizată din Iași, România. „Antares” a fost prezent la foarte multe concursuri, obținând numeroase premii și clasându-se adesea pe primele locuri. De două ori au primit Grand Prix. Alte premii mari le-au obținut la Kiev și Minsk, de unde s-au întors cu trofee. Desigur că situația pandemică a schimbat multe lucruri. În momentul de față se antrenează mai puțini copii, dar cu aceeași ambiție de a fi cei mai buni. Și în viitor îi așteaptă noi concursuri, concerte la care își vor demonstra talentul. Iar curajul pe care îl inspiră profesoara le va da forțe copiilor să pășească mai departe pe calea succesului, deoarece această stea trebuie să rămână mereu una dintre cele mai luminoase.

Renata CUPCEA

ARTĂ POPULARĂ

„Măruț-Mărgăritar” - promotor al folclorului

Cea mai frumoasă muncă este cea de profesor, omul care le împărtășește celor mici bucuria de a obține cunoștințe, de a le folosi cu plăcere pentru a face lucruri frumoase. Doamna Romela Osoianu este un pedagog de vocație, o persoană care adoră copiii și consideră munca pentru cei mici o plăcere. „Măruț-Mărgăritar” este ansamblul folcloric condus de dumneaei timp de 25 de ani, în cadrul Liceului „Ginta Latină” din capitală.

- Când am început să învăț copiii arta cântecului moldovenesc, aveam în grupă doar 15 elevi. A fost o perioadă mai grea, deoarece erau lipsă costumele naționale. Nu puteam participa la concerte și concursuri fără acestea. Eram nevoiți să le împrumutăm sau să le închiriem cine și de unde putea, își amintește dna Osoianu.

Cu timpul, situația s-a schimbat. Veneau tot mai mulți copii în ansamblu. Audiind piesele, erau vrăjiți de frumusețea melodiilor și de splendoarea costumelor. Astfel tot mai mulți pici erau atrași de lumea acestui gen de muzică. Când ansamblul a mai prins la forțe, direcția liceului le-a oferit interpreților costumele mult dorite. Cântecul popular și costumul național rămân oricând pe placul tuturor, începând de la prichindei până la bunei.

„Măruț-Mărgăritar” are un program foarte variat, pornind de la colinde și până la cântece folclorice de dragoste, de joc, piese pentru copii, de ciobănie. Copiii îndrăgesc cântecul și le apare dorința de a ieși în scenă datorită numeroaselor concursuri la care participă.

Romela Osoianu îi primește cu brațele deschise pe toți care au dragoste față de muzică. Tot începutul este greu, dar optimismul și munca lor fac minuni.

La concerte și concursuri mici artiști ies cu instrumentele muzicale, la repetiții folosesc negativele, deoarece interpretează mai ușor cântecelele pe care le învață.

POPAȘ ANIVERSAR

Biblioteca „Târgu-Mureș” - tezaur de carte românească

Recent, Biblioteca „Târgu-Mureș” a sărbătorit cea de a 25-a aniversare. Cu prilejul acestui eveniment au fost organizate zilele bibliotecii. (Sursa: moldpres.md)

În cadrul evenimentului a avut loc o prezentare video intitulată „Biblioteca „Târgu-Mureș. 25 de ani în imagini”, un recital muzical „Cântec ostășesc”, susținut de studenții Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, prezentarea Revistei „Biblioteca: Tezaur Modern”, dedicată aniversării Bibliotecii „Târgu-Mureș”, și moderată de **Ludmila Stoianov**, un program artistic, la care au participat elevi de la Școala de Arte „V. Poleacov” (profesoară **Angela Tofan**) și actorii Teatrului Municipal de Păpuși „Guguță”, o întâlnire cu scriitoarea **Claudia Partole**, inaugurarea expoziției de desene „25 de cărți desenate”, pictate

de elevii de la Liceul Academic de Arte Plastice „Igor Vieru”, o expoziție de carte „25 de cărți lansate la Biblioteca „Târgu-Mureș”, un training pentru bibliotecari cu genericul „Comunicarea și tehnici de comunicare eficientă” ș.a.

- Acum 25 de ani, în sectorul Râșcani al Chișinăului, se înființa o bibliotecă, o instituție culturală și socială, care avea menirea de a aduce lumină, informare și cunoaștere în societate. Însă lipsa sau insuficiența cărților românești diminua puterea acestei meniri. Dar norocul, în persoana unor oameni împătimiți de carte, le-a surâs, aducând la locul potrivit oameni potriviți. E vorba de

Lidia Kulikovski, în acea perioadă director al Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, și scriitorul Iulian Filip, șeful de atunci al Direcției municipale Cultură. S-a inițiat o conlucrare strategică între oameni de cultură de pe ambele maluri ale Prutului prin lansarea proiectului de noi biblioteci, edificate în colaborare cu administrațiile publice județene din România, cu Traian Brad, liderul asociației bibliotecarilor din România. Astfel, Biblioteca Târgu-

Mureș este rodul proiectului cultural internațional „Bibliotecă în parteneriat”, elaborat de Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” și bibliotecile din România, a precizat **Stela Timofti**, directoarea instituției.

În acești 25 de ani, colecția de carte a sporit de la an la an atât prin achizițiile Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, cât și prin valoroasele donații din partea Bibliotecii Județene Mureș și a personalităților

din această localitate. Dacă în 1996 erau circa cinci mii volume de carte românească donate de către ctitorul instituției în persoana lui Dimitrie Poptămaș, director al Bibliotecii Județene Mureș, atunci astăzi sunt peste 43 mii de cărți. Biblioteca are peste patru mii de utilizatori activi. Primul director al bibliotecii a fost Claudia Ștravca, iar actualul director este Stela Timofti.

Decorațiuni neobișnuite

1. Alegeți niște foi cu imprimeu frumos și desenați pe verso triunghiuri alungite.
2. Pe fiecare margine trageți linii scurte, la distanțe egale.
3. Decupați formele și îndoiți-le pe verticală. Tăiați pe linii, dar nu până la capăt, așa cum procedați cu fulgușorii.
4. Agățați brăduții de un șiret frumos. Alegeți și alte elemente, cum ar fi: balerine, îngeruși, figurine cu Moș Crăciun.

Știați că...

...imaginea pe care o are astăzi cel mai popular personaj din lume, Santa Claus, a fost creată de desenatorul american, de origine germană, Thomas Nast, în anul 1862? El a făcut prima reprezentare a chipului moșului generos, pe care îl știu toți copiii: un bătrânel durdulu și blând, cu obraji roz și barba albă, în costum roșu având pe margini benzi de blăniță albă.

...Moș Crăciun locuiește în Finlanda, la Ravaniemi? În fiecare an, din diverse părți ale Pământului sosesc pe adresa moșului milioane de scrisori, prin care copiii își exprimă dorințele. Iar moșul... le îndeplinește.

...renul Rudolph, cel cu nasul roșu și care conduce sania lui Moș Crăciun, a fost creat de Robert L. May, pentru o reclamă de sărbători, și a fost folosit într-o carte publicată în 1939? Nasul luminează drumul și îl ajută pe Moș să vadă casele tuturor copiilor cuminiți. Numele celorlalți reni sunt: Rudolph, Dasher, Dancer, Prancer, Vixen, Comet, Cupid, Donder și Blitzen.

...în Germania s-au făcut primii brazi artificiali de Crăciun? Ei erau confecționați din pene de gâscă vopsite în verde.

...Moș Crăciun e foarte rapid? Doar în America de Nord și Europa, în noaptea de Crăciun, Moșul ar trebui să ajungă la 42,466,666 de case în 12 ore, adică la 983 de case pe secundă.

Problemă de logică

Câștigătorii concursului sunt Marcel RAILEAN (s. Rogojeni, r-nul Soldănești) și Maxim BOTNARU (s. Copăceni, r-nul Sângerei). Ei beneficiază de câte un abonament gratuit pentru 6 luni la „Florile Dalbe”. FELICITĂRI!

Vă propunem o problemă de sărbătoare. La mulți ani!

Math CHRISTMAS

$$\begin{array}{l}
 \text{Candy cane} + \text{Candy cane} = 9 \\
 \text{Santa Claus} + \text{Santa Claus} = 15 \\
 \text{Reindeer} + \text{Santa Claus} - \text{Santa Claus} = 5 \\
 \text{Santa Claus} + \text{Santa Claus} - \text{Candy cane} = 8 \\
 \text{Reindeer} + \text{Reindeer} \times \text{Santa Claus} - \text{Santa Claus} = ??
 \end{array}$$

DIVERȚIS

Nr. 10 (355)

În curând vine ora colindelor, ora bucuriei, când minunea nașterii Mântuitorului cuprinde sufletele și le înnobilează.

A rămas mai puțin de o săptămână până la vacanță. Sunteți în alertă: notele vă dau bătaie de cap și e nevoie a fi corectate, altfel Moșul nu vă aduce darul. Totuși, în forfota apropiatelor sărbători, aveți grijă și de micile voastre sarcini cotidiene, pe care le-ați stabilit cu părinții. Totodată, ar fi bine să vă pregătiți din timp pentru Crăciun și revelion, să vă gândiți cum să creați în familie o atmosferă de sărbătoare, oferindu-le celor dragi niște surprize. Așadar, la muncă!

Pomul de Crăciun

Știați că, în fiecare an se discută despre noile tendințe pentru decorul de Crăciun? Evident, simbolurile clasice sunt nelipsite, dar designerii propun mai multe stiluri pentru înfrumusețarea bradului. Cel ecologic și cel rustic, apreciate în ultimii ani, presupun utilizarea unor materiale reciclabile, cum ar fi: conuri de brad, ghinde, frunze, flori, pânză de sac, sfoară de cânepă. Din cauza situației pandemice, când se evită aflarea în locuri aglomerate, e firesc să ne gândim la înfrumusețarea bradului cu decorațiuni făcute chiar de noi din hârtie, fructe, becuri folosite etc.

O tendință foarte populară și în perioada Crăciunului curent este crearea... brazilor de perete. Ei pot fi confecționați dintr-o mulțime de materiale: din crengi de pin, din hârtie sau carton, din vreascuri uscate, din resturi de tapet, din globuri și ornamente pe care le avem deja în casă etc.

Masa de sărbătoare

Pentru a crea o atmosferă magică, puteți face mici compoziții originale, care vor înfrumuseța masa festivă. Iată niște idei. Niște pahare sau borcane rotunjite, având în interior brăduți de hârtie sau crenguțe cu pomușoare roșii, pe care le găsiți afară și iarna, devin suport pentru lumânări-tabletă.

Bineînțeles, veți decora cu brăduți și steluțe de morcov, sfeclă, castravete salatele, iar tortele cu ciocolată rasă în formă de simboluri ale sărbătorii. Vă propunem să decupați din hârtie pomișori, pe care veți desena ornamente de Crăciun și le veți înfige în dulciuri, tartine etc. Dintr-o dată, bucatele vor deveni mai gustoase.

În plus, e ușor să faceți câte un suvenir pentru fiecare oaspete: va trebui să căutați în parc niște conuri de pin, să le colorați în verde și să lipiți pe acestea paiete, mărgelușe și fundițe. Dacă puneți și câte o felicitare la care ați lucrat cu migală, garantat veți fi lăudați.

Glume

Nepoțelul către bunica:
- Bunico, tobele pe care mi le-ai dăruit au fost cel mai frumos cadou de Crăciun.

- Cum așa? se bucură bunica.

- Mama-mi dă câte cinci lei, ori de câte ori vreau să mă joc cu ele.

De Anul Nou, Costel i-a cerut lui Moș Crăciun niște patine. Acum regretă că nu i-a cerut și zăpadă.

Ironii

Coordonator de pagină: Mariana GABURĂ

Ai un hobby?

„Nu sunt doar „cervantist”

Cu o deosebită mândrie vă prezint doi gemeni extraordinari, David și Sabrina BURDUJA, elevi în clasa a VII-a la Liceul Teoretic „Miguel de Cervantes Saavedra”, mun. Chișinău. Îi îndemn să povestească despre hobby-urile în care investesc timp, efort și pasiune: actoria și sportul.

- De ce anume aceste preocupări, cum le-ai ales?

Sabrina: - Actorii, jurnaliștii m-au atras dintotdeauna și-mi doream să fiu ca ei.

David: - Genul de sport care m-a fascinat sunt artele marțiale, în special jiu-jitsu. Urmăream la televizor cât de abili sunt luptătorii pe covor și mi-am zis: „Vreau și eu! Hai și eu!” Am început să mă antrenez, am văzut că-mi reușește și am mers mai departe.

- Sabrina, unde practici actoria, ce anume faci?

- Suntem un grup de tineri pe lângă Teatrul Național „Mihai Eminescu”.

Punem accent pe dicție, în general, pe vorbirea corectă și clară.

- Asta te ajută cumva în viață? Ce mai faceți, pe lângă dezvoltarea vorbirii?

- Da, foarte mult mă ajută ceea ce facem la teatru. Jucăm și roluri, avem multe spectacole. În ultimul spectacol, „Copiii foamei”, eu am jucat rolul mamei. Cu toate că am avut emoții destul de mari, am fost încântată să mă aflu pe scenă.

- Ai personaje în rolul cărora intri mai greu?

- Până acum m-am descurcat foarte bine, n-am întâlnit mari dificultăți.

- Dar cum înfrunți emoțiile?

- De fiecare dată când ies în scenă, mă străduiesc să mă identific cu personajul. Cel mai mult m-am emoționat prima oară, dar acum reușesc să le depășesc, deoarece îmi place mult ceea ce fac.

- David, povestește-ne câte ceva despre jiu-jitsu, este un sport de care am auzit mai puțin.

- Jiu-jitsu se bazează pe lupta la sol. Luptătorul își folosește mijloacele corporale ca să-l imobilizeze pe adversar. În jiu-jitsu se practică un sistem de autoapărare foarte eficient. Eu îmi antrenez corpul, însușesc multe tehnici și am rezultate.

- Bravo! Rezultatele tale sunt de invidiat. Puțini copii de vârsta ta ajung la asemenea performanțe. Care sunt ultimele tale succese?

Sabrina și David BURDUJA

O nouă victorie

Scenă din spectacolul „Copiii foamei”

- Am câștigat locul I la Campionatul mondial, care a avut loc recent în Anglia. În general, m-am clasat pe locul I la mai multe competiții din România, Ucraina, Moldova.

- Ai avut și situații mai dificile, mai complicate la competiții?

- Da, s-a întâmplat că m-am lovit la ochi și eram pe cale să renunț, dar mi-am zis că lupt până la capăt. Cu puțin efort, am reușit să-l înving pe adversar.

- Spune-mi, Sabrina, David a practicat cu tine ceea ce a învățat la antrenamente?

- Desigur, m-a inițiat și pe mine în secretele autoapărării, iar eu, la rân-

du-mi, repet cu el poezii, frământări de limbă, rolurile noi.

- În cinci cuvinte, cum descrieți cuvântul „gemeni”?

David, Sabrina: - Prietenie, înțelegere, iubire, parteneriat, unire în toate.

- Aveți persoane pe care le admirați și la nivelul cărora tindeți să ajungeți?

David: - Este antrenorul meu, dl Eugen Petrache, aș vrea să ajung la nivelul lui.

Sabrina: - Idolul meu este profesoara mea de teatru, Artista Poporului Margareta Pântea.

- Cine vă vedeți în viitor, fiecare dintre voi?

Sabrina: - Actriță sau, poate, jurnalistă, încă nu știu exact.

David: - Eu mă văd un luptător mai bun, mai puternic.

- Mult succes vă doresc ambilor!

În concluzie, vreau să vă spun că Proiectul „Nu sunt doar „cervantist” a ajuns la cea de-a VI-a ediție. Are ca scop descoperirea talentelor din rândul elevilor. Tindem cu mare drag să susținem acești copii, să-i motivăm, dar și să-i încurajăm pe alți elevi să frecventeze activitățile extrașcolare, să iubească frumosul. Inițiatori/coordonatori de proiect: dna **Ina VORONIUC**, psiholog, **Gabriela CURMEI**, **Corina BAEȘ**, **Dimitrii VORONIUC**, membri ai Consiliului Elevilor.

Consemnare: Corina BAEȘ, elevă în clasa a XI-a, președinta Consiliului Elevilor

mun. Chișinău,
Liceul Teoretic
„Miguel de Cervantes Saavedra”

EDUCAȚIE MEDIATICĂ

UN PROIECT INTERLICEAL TRANSFRONTALIER

Cum să scrii un articol pentru revista ta electronică școlară? Cum să fii protejat pe rețelele de socializare? Despre aceasta au discutat participanții la webinarul desfășurat în data de 24 noiembrie curent, în cadrul proiectului interliceal transfrontalier „Școala Prietenilor”.

Profesori și elevi din Republica Moldova, România și Ucraina au făcut schimb de idei referitoare la prezența în mediul online și modalitățile de protecție a copiilor de situații neplăcute, întâlnite pe rețelele online. Evenimentul a fost organizat de L.T. „Principesa Natalia Dadiani” din Chișinău, în

parteneriat cu DGETS a Consiliului Municipal Chișinău.

Cu un mesaj de salut, au dat start activității dna **Ana Gheorghită**, directoarea Liceului „Principesa Natalia Dadiani”, și dna **Liliana Panfilov**, coordonatoarea proiectului. Au accentuat importanța acestui parteneriat dna **Mihaela Pavaliuc** de la

Liceul „Gheorghe Asachi” din Herța, dna **Mihaela Tanovici** din Neamț, la fel și dl **Vasile Gătlan** de la instituția coordonatoare. Cu sugestii și impresii frumoase, au creat atmosferă și elevii din instituțiile școlare partenere. Dl **Ghenadie Răbacov**, coordonatorul proiectului „Clase bilingve francofone” de la Alianța Fran-

ceză din Moldova, a enunțat o propunere valoroasă: crearea unei rubrici francofone pe site-ul revistei „Școala Prietenilor”.

Dascăli și elevi din Republica Moldova, România și Ucraina au făcut un schimb de bune practici în ceea ce privește educația mediatică în școli și licee, au trasat direcțiile de colaborare pentru perioada imediat următoare și au participat la un atelier practic cu tema „Metode și forme de elaborare a unui articol pentru presa electronică”, moderat de jurnalistul Octavian Graur. În acest context, cei prezenți au făcut cunoștință cu tipurile de articole, și anume: știrea, relatarea, interviul, reportajul, care își pot afla loc în mass-media școlară. Dna Liliana Panfilov, coordonatoarea proiectului de la L.T. „Principesa Natalia Dadiani”, a făcut referință și la normele de tehnoredactare a unui articol pentru presa electronică.

La activitate au participat profesori și tineri de la instituțiile partenere: L.T. „Elena Alistar” și Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi” din Chișinău, Gimnaziul „Bujor” din comuna Bujor, Hâncești, reprezentanți a 8 instituții de învățământ cu clase bilingve francofone din Republica Moldova, Liceul de Arte „Corneliu Baba” din Bistrița-Năsăud, Colegiul Național Roman-Vodă din or. Roman, România; Liceul „Gheorghe Asachi” din Herța, reg. Cernăuți ș.a.

Pe parcursul anului de studii 2021-2022, vor fi organizate și alte instruirii în beneficiul elevilor și cadrelor didactice. Sunt invitați să participe toți doritorii de a se înscrie în acest proiect transfrontalier!

Andreea NEDERITĂ, elevă în clasa a VII-a la Gimnaziul Bujor
(profesor-coordonator: Sergiu Ștefan)

r-nul Hâncești

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ

ANULE VECHI, TE ROG, NU FI TRIST...

Claudia PARTOLE

Cântec...

Veniți, dragii mei, lângă pom!
Lângă Anul ce vine și cel care-a trecut.
Împună, tacit, să ne-amintim,
Să visăm la ce-avem de făcut.

Anule Vechi, te rog, nu fi trist,
Mă faci și pe mine să plâng.
Adun amintiri cu tot ce mi-ai dat:
Bun și rău, rău și bun, rând pe rând.

Îți promitem să nu te uităm!
Rămâi un bunic să ne fii.
De azi, să știi, ne vom întâlni
Prin gânduri, fotografii.

Veniți, dragii mei, lângă pom,
Anul Nou, Anul Vechi sunt aici!
Unul vine, iar altul se duce,
Sărbătoare cu mari și cu mici.

Cel care pleacă e trist. Să-l rugăm
Să danseze, să rădă, să cânte...
A fost, ca și noi: îmbufnat și senin!
Cum a fost, dar de azi e cuminte.
Fiți și voi niște minuni,
Fiți ca toții oameni buni!

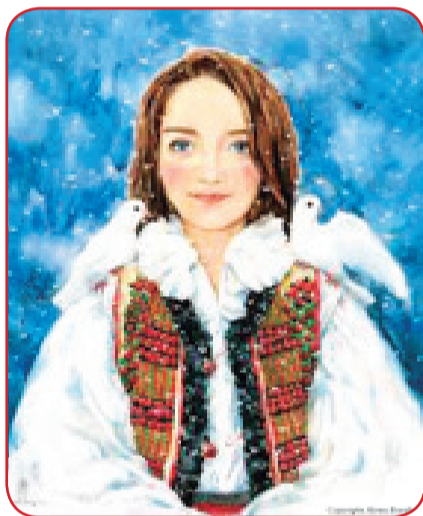
Liviu DAMIAN

Ziua lui Eminescu

Să nu dormim la sărbători, copile,
Că prea de-ajuns noi am dormit și zile
Și luminoase, gânditoare nopți
Când ne strigau colindători la porți.

Să nu dormim când vine plugușorul
Nu cu harapnicul mânat – cu dorul.
Și treji să fim când sună semănatul
De parcă stup de cântece e satul.

Pe urma lor se-arată Eminescu
Cu steaua de-unde zorii se ivescu.
În raza ei, clătindu-mi iarăși fața,
Tânăr m-aș vrea să fiu – ca dimineața.

Eugenia BULAT

Crăciun pe stil vechi la Chișinău

O stea
rătăcea prin oraș.
Însingurată,
colinda între Terra și Ceruri.
Două copile de la țară

o păstoraie,
escaladând tăcut
sumbre ulițe citadine.
Atât de absent orașul era
și atât de străin,
încât Iisus prunc se făcea
și cobora, iar și iar,
în mijlocul lor.
Urcau trei prunci pe Golgota...

Titus ȘTIRBU

Ce înseamnă-a fi om bun

Moș Crăciun, Moș Crăciun,
Ce înseamnă-a fi om bun?

Pentru-a fi om bun, băieți,
Multe trebuie să-nveți:

Omul bun nicicând nu fură,
Pe vecini nu ține ură

Și cuvântul când rostește -
Mai întâi îl cântărește.

Omul bun la sfadă tace,
De-a promis ceva – el face.

Omul bun te-ajută-n toate,
Ți-i ca soră. Ca un frate.

Omul bun minciuni nu spune -
Omul bun – e o minune!

ILUSTRĂȚII: Aliona BEREGHICI

Arhip CIBOTARU

Să ningă

(fragment)

Să fugă sub zâmbet de giulgi
Regretul și jalea. Să ningă!
Răcoarea luminii de fulgi
Amarul și ura să stingă.

Dispară sub albul omăt
Cuvântul cel orb, de ocară,
Rămână tot rău-ndărăt,
În față să nu mai răsară.

Să ningă pe vale, pe dâmb,
Pe bahnă, pe crâng,
pe poiană,
Să ningă pe gândul cel strâmb,
Să ningă pe vorba vicleană.

Să ningă pe falsul avânt,
Să ningă pe fapte inerte,
Greșelile-acestui pământ
Zăpezile-adânci să le-ndrepte.

Din case ca niște copii
leșim în povestea uitată,
În lumea cu noi feerii
Ce n-am cunoscut-o vreodată.

Ne-om scrie destinul treptat
Pe coala albind spre departe
Lipsit de greșeli, pe curat...
Dar știm de ajuns oare carte?

Vitalie TULNIC

Anul Nou

(fragment)

Prieteni, așteptați colindători...
La ceasul care în curând va bate,
Ne vom afla, impresurați de flori,
Sub geamurile voastre luminate.

E un obicei rămas de la bătrâni
Ca în miez de noapte, așezați la masă –
Să petrecem anul ce ne lasă,
Să-i mulțumim de tot ce ne-a adus...
Sub așternutul proaspăt de ninsori
Așteaptă câmpul roadele bogate.
Vrea cântec tânăr lemnul de viori
Întinerit la nunțile jucate...

Să ne vedem
Trăind în pace bună anul ce ne-așteaptă,
Ca în urarea vechiului colind –
Cu dalbe flori de măr în mâna dreaptă.

Ion ANTON

Decembrie bătrân...

Decembrie bătrân,
posac și umilit,
și spulberând
cu zăpezi de sfârșituri...
Auzi zurgălăii?

Trezește-te din piroteala ta de zăpadă!
Îți vin urătorii,
străbătând visate troiene,
înfruntând închipuite geruri,
rătăcite pe-aiurea,
pe la nu știu care capăt
de lume apusă,
în nu știu care amintire
de străbun.

Vin urătorii
să-ți plângă o poveste
despre trecerea timpului,
despre ofilirea frunzelor dalbe
de zi,
despre căderea frunzelor negre
de noapte;
să-ți cânte o baladă
despre Măria-sa-Anul-cel-Nou,
pe care nimeni încă nu l-a văzut,
dar se știe deja
că e bun, frumos și cu suflet plin,
căci e tânăr...

Auzi zurgălăii?
Un plug venind
către pământul din tine?
Trezește-te din piroteala ta de zăpadă!

Anatol CODRU

I.
Și, Doamne, -n cerul nostru cât prinos!
De sacru, de sublim și de frumos,
Că se aude-n lume-așa duios:
Ninge Hristos,
Ninge Hristos...

Și, Doamne, câtă pace-acolo sus!
Dar niciodată-n lume nu s-a spus
Mai simplu, mai profund, mai fără-apus:
Ninge Iisus,
Ninge Iisus...

II.
Bate frig de la origini
Cerule scapără polei,
Și-o să-ncep și eu a ninge
Peste toți străbunii mei.

Din milenii în milenii
Auzi-vei, vei vedea,
Cum vor trece sănii, sănii
Peste căruntețea mea.

Și va fi întruna timpul,
Și de pretutindeni – eu,
Și va fi atât de simplu,
Și va fi atât de simplu,
Parc-a nins cu Dumnezeu!...

Aniversări

Ștefan MELNIC la 80 de ani

Poetul, prozatorul și publicistul Ștefan Melnic s-a născut la 24 decembrie, 1941, în s. Cureșnița, r-nul Soroca.

Absolvent al Universității „Alec Russo”, Bălți, facultatea română-franceză (1964). A lucrat redactor de emisiuni la Teleradio-Moldova, apoi șef de secție la revista „Alunelul”, exercitând mai apoi și funcția de redactor-șef al acestei reviste destinate preșcolarilor și elevilor din clasele primare.

Debut editorial: Casa puiului de soare, 1973.

Cărți publicate: Casa puiului de soare, povestiri, ed. Lumina, Chișinău, 1973; Verde căpitan și echipa lui, povestire, ed. Lumina, Chișinău, 1975; Comandant în vacanța de vară, povestire, ed. Lumina, Chișinău, 1976; Avionul, povestiri, ed. Literatura artistică, Chișinău, 1980; Mi-i dor de iepurași, versuri, ed. Literatura artistică, Chișinău,

1985; Mînea fermecată, versuri, ed. Literatura artistică, Chișinău, 1988; Coroana de regină, versuri și miniaturi, ed. Literatura artistică, Chișinău, 1989; Băiețelul din balon, povestire-basm, ed. Hyperion, Chișinău, 1991; Poveste amară, nuvelă documentară, ed. Hyperion, Chișinău, 1992; Drepturile tale, s.n., Chișinău, 2000; Prietenul, versuri, ed. Prut Internațional, Chișinău, 2003; Căsuța iepurașilor, versuri, ed. Prut, Chișinău, 2017.

Premii: Laureat al Premiului Uniunii Ziaristiilor pentru cea mai valoroasă lucrare publicistică (1990), Premiul II la Concursul „Cea mai bună oglindire a drepturilor omului în mijloacele mass-media” (1991).

A fost decorat cu medalia „Meritul civic” și ordinul „Gloria Muncii”.

PRIETEȘUGUL CÂINESC

(Scenetă după o fabulă cu același titlu de Constantin Stamati)

Personajele: Tărcuș, Grivei, un câine străin, bucătăreasa.

Scena reprezintă o ogradă de gospodărie. Prin geamul casei se vede, umblând de colo-colo, bucătăreasa. În ogradă - două cuști pentru câinișori. Grivei stă lângă o cușcă tolănit la soare. Tărcuș, în picioare, lângă cușca sa, se linge pe botșor.

TĂRCUȘ: Ham, ham, ham! Bună ziua, copii! Eu sunt Tărcuș... Aceasta e fratele meu, Grivei... Ziua, noi dormim pe rând. Unul păzește gospodăria, iar celălalt se odihnește. Noaptea, însă, amândoi nu închidem un ochi! Stăm cu urechile ciulite. Ne facem datoria pe cinste! Și avem niște stăpâni atât de buni! (Se bate cu labele peste burta). Trăiască stăpânii! Tot așa să ne hrănească! Tot așa să ne poarte de grijă! Ura-a-a!... (Se apropie de Grivei și îl zgâlțâie). Grivei, tu mă auzi ori ai adormit?

GRIVEI: Te aud, te aud...

TĂRCUȘ: Atunci de ce taci? Oare n-ai mâncat și tu pe săturate?

GRIVEI: Am mâncat, cum să nu. Dar stau, bre Tărcuș, și mă gândesc la soarta noastră câinească... Deși suntem frați, nu trece o zi fără să ne clănțanăm, fără să ne scărmanăm unul pe altul... Parcă nici n-am fi auzit de unirea cea frățească ori de adevărata prietenie fără violențe...

TĂRCUȘ (suspinaș): Ah!.. Ce poate fi mai plăcut decât doi prieteni buni, fără vicșuguri? Inimile lor bat la unison! Ei se poartă cu gingășie unul față de celălalt...

GRIVEI (se ridică puțin, se așază în coadă): Nici nu mănâncă unul fără altul. Și, la nevoie, fiecare își pune pieptul pentru prietenul său...

TĂRCUȘ (se așază în coadă în fața lui Grivei și îl privește țintă): Iar când unul îl vede pe celălalt amărât, i se uită dulce în ochi și nu se liniștește până nu-i alină durerea...

GRIVEI: Ah, dacă am fi și noi atât de uniți, am duce o viață mult mai frumoasă!

TĂRCUȘ (sărind în picioare): Dar ce ne împiedică să fim uniți?! Doar suntem de același neam, suntem frați. Trăim în aceeași gospodărie. Ridică-te și dă-mi laba!

GRIVEI (sare și el în picioare): Na-ți-o, frate! (Își strâng labele).

TĂRCUȘ: Hai să facem un prieteșug cum n-a mai văzut lumea! Niciodată să nu ne clănțanăm! Niciodată să nu ne flocăim! Să fim un exemplu pentru toți câinii și toți oamenii de pe pământ! (Se cuprind, se sărută pe obraji, apoi se iau de lăbuțe și dansează.)

TĂRCUȘ: Piară invidia dintre noi!

GRIVEI: Piară violenția!

TĂRCUȘ: Piară lăcomia!

GRIVEI: Piară soarta cea câinească!

TĂRCUȘ: Trăiască unirea cea frățească!

GRIVEI: Trăiască prietenia...

(La ultimele cuvinte, bucătăreasa aruncă pe geam un os. Cei doi câini înmărmuresc. Deodată, Tărcuș vrea să se repeadă la os, dar Grivei îl reține. Pe urmă Grivei vrea să se repeadă la os și Tărcuș îl reține.)

TĂRCUȘ: Osul e al meu!

GRIVEI: Ba e al meu! (Câinii se îmbrâncesc)

TĂRCUȘ: Nu ți-l cedez nici în ruptul capului!

GRIVEI: Dar eu sunt mai puternic!

TĂRCUȘ: Ba eu sunt mai puternic.

(Câinii hârâie amenințător unul la altul. Hârâitul lor se întetește. Apoi câinii se încaieră. În timp ce ei se scărmană vârtos, apare un câine străin care apucă osul și fuge. Văzând că hărmlăia nu se mai termină, bucătăreasa iese în ogradă, găsește un băț și lovește cu el în pământ. Câinii conținesc hărmlăia.)

BUCĂTĂREASA: Ce faceți, nerușinaților!? Iar vă scărmanați?! Unde vi-i osul?! (Câinii umblă adușmăniți în toate părțile, dar nu-l găsesc și strâng din umeri.)

BUCĂTĂREASA: Când doi se bat, al treilea câștigă. Așa se întâmplă totdeauna. (Ridică bățul să-i lovească). Odată și odată trebuie să prindeți la minte!

(Tărcuș și Grivei fug imediat fiecare lângă cușca sa. Ambii scheună înfundat, își netezesc blănițele, așteptând pedeapsa.)

BUCĂTĂREASA (amenințându-i cu bățul): Vă bat mă, nătărăilor!

(Câinii chelălăie jalnic. Bucătăreasa ține un timp bățul ridicat asupra câinilor, apoi îl aruncă într-o parte, se așază între Tărcuș și Grivei și îi cuprinde.)

BUCĂTĂREASA: Chiar ați crezut că o să vă lovesc?... Cum să fac așa ceva?... Doar îmi sunteți foarte credincioși, păziți ziua și noaptea gospodăria... Imi sunteți dragi... Știți că și copiii vă iubesc. E adevărat, copii? Vi-s dragi câinișorii?

SPECTATORII: Da! Da! Ne sunt dragi!

BUCĂTĂREASA (către câini): Ați auzit?... Dar ce exemplu le-ați dat voi copiii?! Asta-i unire frățească? Asta-i prietenie?... Așa procedează niște prieteni adevărați? Se flocăiesc, se zgârie cu ghearele, se bat...

Ilustrații: Sergiu PUICĂ

TĂRCUȘ: Aveți dreptate. Am arătat un exemplu foarte urât...

GRIVEI: Am procedat câinește...

TĂRCUȘ: Suntem câini, ce mai vorbă...

GRIVEI: Dar voi, copii, niciodată să nu urmați exemplul nostru! Când aveți un câștig în comun, nu-l împărțiți câinește, ci omenește. Faceți parte dreaptă la fiecare.

TĂRCUȘ: Iar pentru a proceda omenește, biruiți lăcomia!

GRIVEI: Biruiți invidia, biruiți violenția!...

(Pe scenă apare câinele străin cu osul în gură.)

CÂINELE STRĂIN (le întoarce osul): Biruiți hoția!

BUCĂTĂREASA: Numai așa veți putea trăi într-o unire frățească, într-o adevărată prietenie! (Toți se închină spectatorilor)

CORTINA.

MUGURĂȘI

Elevii de la Gimnaziul „Vitalie Ceban” din s. Alexăndreni, Sângerei, invocă iar-na să fie cât mai darnică în zăpadă. Nu de alta, dar le rușinează sănițele în debara!

Covorul fermecat

Pe coline vântul strigă:
- A-nceput mai ieri să ningă!
Ninge, ninge peste plai
Cu fulgi mari căzuți din rai.

Melanolic și duios,
Ei țin un covor pufos.
Un covor drag, fermecat,
Așternut peste-al meu sat.

Vai, ce frumusețe-n jur –
Totul e atât de pur!
Mulțumescu-ți, iarnă, ție
Pentru-această bogăție!

Ariadna STADNECIUC,
elevă în clasa a VIII-a

Iarna-comoară

Fulgi se aștern pe jos,
Țesând un covor frumos.
Perle mari și perle mici –
Ne-aduc iarna pe aici!

Bun venit, timp minunat,
Peste câmpul cel arat!
Bun venit acum și-n țară,
Anotimp ca o comoară!

Veronica CLIPCA,
elevă în clasa a VIII-a

Carnavalul iernii

Vine iarna dintr-o dată
Cu haina catifelată
Și începe-un carnaval
Cu stelute de cristal.

Copii veseli și zglopii
Se adună toți grămadă,
Prin troiene argintii
Ei fac oameni de zăpadă.

Bradul îl împodobesc,
Cu colinda veselă umblă
Într-un spațiu baladesco
Până luna-n nori se-afundă...

Emilia COJOCARU,
elevă în clasa a VI-a

ARDEREA DE SINE

Rubrică susținută de Nicolae ROȘCA

CÂND AȚI FOST ULTIMA DATĂ LA IAȘI?

Existăm în interiorul unui paradox, pe care de atâta vreme ne prefacem că nu-l observăm, încât... chiar nu-l mai observăm.

- Cum se cheamă limba voastră? ne întrebă, uneori, câte un străin. Și noi îi răspundem semet: „Limba de stat”.

Deși știm că o asemenea limbă nu există, zicem totuși că e de stat. Dacă am zice că e română, riscăm să-i supărăm pe vecinii din Vest. Iar dacă am zice că e moldovenească, s-ar supăra cei din Est...

riscat, iarăși, să-i supere pe vecini - pe cei din Vest și pe cei din Est...

Se prea poate însă că acei care pun asemenea întrebări habar nu au că a fost un timp când toate aceste teritorii au constituit un stat, care chiar așa se chema - Moldova. Dar i se va fi părut cuiva că țara era prea mare și prea frumoasă, încât a hotărât să o împartă în trei. Și așa au apărut pe lume trei Moldove - una la Vest de Prut, alta la Est de Nistru, iar o a treia, aceea, căreia unii îi

când ai fost ultima dată la Iași?

- De ce mă întrebi?

- Din pură curiozitate turistică, zice. Cum-necum, e capitala istorică a Moldovei. Mi-ar plăcea, zice, să ajung acolo, să văd cocioaba lui Creangă și plopii lui Eminescu. Dar, zice, nu e cu puțință...

- Ce nu e cu puțință? întreb.

- Nimic nu e cu puțință, zice tânărul. De la noi și până la Iași sunt vreo 90 de kilometri - m-aș duce cu bicicleta. Dimineața plec, seara vin. Dar nu e cu puțință: e altă țară...

Sigur că e altă țară. Și asta nu e tot: acolo se comunică în altă limbă...

După un timp, i-am întins o mână de ajutor, pentru că am văzut că suferă. L-am întreat:

- Dar la Cetatea Albă te-ai duce? Sau la Chilia? Sau la Cernăuți? Sau la Hotin?

- Da' cu bicicleta ajung? a tresărit adolescentul.

- Dacă e bine ajustată și dacă are și pompă - ajungi.

- M-aș duce! s-a aprins el. Am toate hărțile de pe timpul când era o singură Țară a Moldovei, iar uneori, noaptea, visez Marile noastre Cetăți de demult. Vai, dar și ele sunt, astăzi, în alte țări... și-a amintit tânărul ciclist și m-a privit cu tristețe.

Aici n-am mai putut să-l ajut cu nimic. Desigur, aș fi putut să-i spun că, iată, într-un viitor foarte apropiat Europa își va deschide porțile și în fața moldovenilor dornici de călătorii, și atunci va putea pleca și el cu bicicleta oriunde își va dori. Dar nu i-am spus povestea asta din două motive. Copilul ăsta, moldovean și creștin fiind, ar fi vrut să se deplaseze liber prin țara lui, fără vize și permisiuni de la Bruxelles sau de la Kiev. Pur și simplu, se scoală de dimineață, își ajustează minunea sa cu două roți și pornește spre Suceava, să zicem. Sau spre Cernăuți, să zicem. Sau spre Chilia, la Dunăre... Ce e neobișnuit în asta? - un simplu turist moldovean pleacă să viziteze niște orașe moldovenești de când lumea și pământul...

Iar al doilea motiv pentru care nu i-am spus povestea cea cu Europa care își deschide, brusc, porțile, este că, pur și simplu, nu-mi place să spun neadevăruri unor adolescenți. Sunt atât de onești, atât de sinceri.

De ce i-aș minți și eu?!

Ion DIORDIEV

SCRISOARE de la MOȘ CRĂCIUN

*Eu mă duc. Și la plecare
Las copiilor scrisoare.*

*„Dragi copii mai mari, mai mici,
Ajutați-i pe bunici*

Să le fie viața dragă -

Faceți totul ce vă roagă.

Nu uitați de omenie,

Nu uitați de hărnicie.

Fiți mereu copii cuminți,

Ascultați-i pe părinți,

Ordonati să fiți oricând,

Cât pașiți pe-acest pământ,

Faceți temele pe-acasă,

Fiți prietenoși în clasă,

Nu vă despărțiți de carte,

De ai carte, ai și parte.

Compoziție de Maxim SÎRGHI, elev la Școala de Arte Plastice „Nicolae Moisei”, or. Telenestî

Iată așa ne chinuim de atâta amar de vreme, comunicând într-o limbă fără nume...

Nu e de mirare că de la paradoxul lingvistic lucrurile alunecă, respectând aceeași logică paradoxală a paradoxului absolut, către orice latitudine îți dorești.

- Dar țara voastră cum se numește? ne mai întrebă, alteori, câte cineva.

După scurta meditație de rigoare, cel întreat enunță: "Basarabia" - și își coboară privirile în pământ. Îi e rușine... Căci, dacă ar fi zis că numele țării este Moldova, ar fi

zic incorect "Basarabia", între Prut și Nistru. Adică - între Est și Vest...

Atunci s-a instaurat și paradoxul cel mare în acest perimetru geografic, pentru că nu mai există nicăieri în lume o țară ruptă în trei, să fie populată de trei etnii distincte, care vorbesc în trei limbi diferite, deși provin din aceeași părinți... din aceleași gene... din aceeași daci și romani.

Dar nu despre asta am vrut să vă vorbesc, ci despre un pic altceva.

Mă întrebă un băiețandru mai zilele trecute: mata, zice,

Ilustrație: Radu Diordiev

*Orice carte - mică, mare -
E o stea îndrumătoare.*

*Tot ce spune-nvățătorul -
Vă deschide viitorul.*

*Voi sânguincioși să fiți,
Toate să le reușiți.*

*Numai cel care muncește
Visul drag și-l poate crește,*

*Numai cel care lucrează -
Visele-și realizează.*

*Cel cu dragoste de carte
Poate-ajunge hăt, departe,*

*Doar prin muncă și iubire
Poți cunoaște fericirea.*

*Multe-aș mai avea de spus,
Însă cred că e de-ajuns.*

*Respectați a mele sfaturi -
Nu se-adună colbu-n straturi.*

*Zile vă doresc cu soare
Și un cer precum cicoarea.*

Vă urez un an mai bun”.

Și semnez:

Eu, Moș Crăciun.

IMPRESII DE LECTURĂ

Nicolae RUSU

Dincolo
de text (III)

(Continuare din nr. 37-38)

Iuliu Cârchelan, *Dar din dar*, (Editura *Bons offices*, Chișinău, 104 p.). Autorul a inclus în volum 13 scenete pentru copii, câteva dintre ele fiind în versuri, printre ele evidențiindu-se *Albinuțe-hârniceuțe*. Subiectele lor au un pronunțat subtext didacticist, scoțând în evidență diverse mesaje, precum prietenia și curajul

(în *Iepurașii curajoși*, *Mic, dar voinic*, *Prietenii*), compasiunea (în *Moș Crăciun cu daruri multe*, *Umbreluța din pădure*), aspecte ale sărbătorilor tradiționale de revelion sau de primăvară (în *Moș Crăciun cu plete dalbe*), ajutorul reciproc (în *Dar din dar...*, *Meșteri-năzdrăvani*), generozitate (în *Dar ce-mi dai?*).

E de remarcat faptul că nu orice literat se încumetă să abordeze un asemenea gen literar, el fiind un exercițiu extrem de dificil. Anume din aceste considerente e de apreciat cutezanța autorului de a realiza un ciclu de scenete nu doar pentru a fi prezentat la concurs, ci și ca material didactic atât de necesar angajaților în domeniul pedagogic.

Cu un inspirat imn dedicat dascălului de școală, se prezintă la concurs și **Eugenia Bulat** cu volumul *Profesorul*, (Editura *UNU*, Chișinău, 450 p.). De fapt, titlul complet al volumului este „Ștefan Sebastian Bulat, **Profesorul**. *In memoriam*”, iar această *carte-muzeu*, precum o definește autoarea în *Argument*-ul său este un omagiu pentru *omul Luminii* Ștefan Bulat, profesor limba și literatura română. Grație

prestației sale morale și spirituale, această personalitate a marcat-o pentru toată viața, modelându-i într-un fel atât *ființa și ființarea*, cât și destinul de om de creație.

În primele două capitole – *Profesorul și Caietele Profesorului* – autoarea își descrie propria ascensiune dintr-un univers patriarhal cu o *lume rigidă, uneori violentă* și cu o *casă fără cărți*, într-un alt spațiu, într-o *lume cu care să rezoneze și căreia să-i poată spune lumea mea* (p. 11). Momentele autobiografice se împletesc armonios cu cele în care copila se maturizează lent, iar catalizator al acestui proces nu sunt părinții, prietenii, rudele, ci Omul și Pedagogul înregistrat în memoria ei ca o *imensă sursă de căldură umană* (p. 25), personalitate în stare să le deschidă copiilor *ochiul minții și pe cel al sufletului* (p. 29), să le dezvolte *inteligenta emoțională* (p. 28). Discursul autoarei fascinează prin totala admirație și recunoștință față de fostul ei Pedagog, iar exemplele de predare a temelor la limba și literatura română, în special a poeziei eminesciene, sunt modele demne de urmat pentru orice dascăl de școală. Toate acestea sunt redactate cu o imensă încărcătură emoțională, una în stare să topească și să miște chiar și sufletul unui om încremenit în nepăsare. Un moment sublim în esența sa este cel în care autoarea reușește admiterea la facultate și, ulterior, mărturisește cu inocentă sinceritate: *Am alergat într-un suflet la profesorul meu de la țară, la omul meu de suflet, să-i spun vestea cea mare! Nu la mama și la tata am alergat, ci, într-un suflet, la profesorul meu de Limbă Română!* (p. 118). Într-adevăr, un părinte spiritual se dovedește a fi mai important și primează în fața celui biologic, iar Eugenia Bulat, prin propriul discurs, demonstrează în modul cel mai convingător această axiomă.

În celelalte patru capitole, plus albumul fotografic, chipul Profesorului este dăltuit cu cuvintele altor discipoli de-ai Domniei Sale, ale unor colegi de muncă, rude, consăteni. Iar interviurile realizate de Eugenia Bulat, opiniile celor cu care s-a discutat par a fi încărcate de aceeași energie și încăntare emanate de sufletul cald, recunoscător și inspirat al autoarei. Valoarea acestei cărți scrisă cu ardență pasiune și recunoștință în memoria Pedagogului și Profesorului de limba și literatura română este una complexă sub mai multe aspecte și e necesar ca ea să ajungă nu doar pe masa pedagogilor, ci și în vizorul cititorilor de orice vârstă, lucrarea fiind un veritabil imn școlii, procesului de educație a generației viitoare. Volumul a fost menționat, pe bună dreptate, cu Premiul Fondului literar al scriitorilor din Republica Moldova.

Claudia PARTOLE

De vorbă
cu Moș Crăciun

Moș Crăciun

*E Ajun.
Afară-i frig,
Fulguie și e pustiu...
Mă gândesc la Moș Crăciun,
Îi vorbesc și-n gând îi scriu:
Sunt în parc, lângă „Sun City”,
Te aștept, aș vrea să vii,
Să-mi aduci niște părinți,
Care își doresc copii...
Spune-le că ți-s nepot,
Am ca tine suflet bun,
Nu-s fricos, nu minciunesc
Niciodată, Moș Crăciun!
Dacă vrei, te însoțesc,
O să-ți fiu de ajutor.
Îți promit, jur pe orice,
Să fiu foarte-ascultător...
Am bănuți! Ți-i împrumut.
Îi păstrez încă din toamnă.
Sunt ai mei! I-am câștigat,
Când am ajutat o doamnă.
M-a rugat să-i plimb cățelul,
Cât a stat la frizerie.
Iată, dacă faci un bine,
Binele îți dă și ție...
N-am cerșit, mi-a dat leuții,
Ca să-mi cumpăr ciocolată.
Mi-a și mulțumit, a zis:
„Pentru muncă, ai răsplată!”
Ciocolatele nu-mi plac!
Știu cum sunt, că am gustat.
Prea îs dulci, îți stau în gât,
Parcă ai mânca sărat...
Am pălăvrăgit prea mult!
Dar când sfătuiesc cu tine,
Moș Crăciun, îmi este cald,
Parcă ai fi lângă mine...*

I.
*E cam bătrân
și vine rar,
o dată,
de Crăciun.
Și trebuie
un an să fii
ascultător
și bun...
Până-o să cresc,
acum învăț
și fapte bune-
adun...
O să ajung
și-o să-i ajut
să vină,
mult mai des
pe-aici
cu daruri,
Moșul Bun...*

II.
*Moș Crăciun
Eu știu,
Ești bun
Și le îplinești pe toate!
Dăruie-mi și mie-o zi
Din copilăria mea,
Dacă poți,
Dacă se poate...*

Desen de Cristina COVRIG

SĂ SCRIM ȘI SĂ VORBIM CORECT!

Rubrică susținută de Gabriela MORARU Nr. 9 (9)

Promovare sau promovabilitate?

„Procentul de promovabilitate a fost de...”, afirma un director de liceu într-o emisiune PRO TV din toamna acestui an.

Domnul director a repetat de mai multe ori zicerea de mai sus, ceea ce ne confirmă că sufixul -itate face victime și la nivel școlar!

Am mai discutat despre formarea de cuvinte cu ajutorul acestui sufix. De data aceasta, se adaugă și comicul de limbaj pentru că promovabilitate înseamnă literal, așa cum poate observa un elev bun la română, câți copii „ar fi putut să treacă clasa”, nu „câți au trecut clasa”.

De ce nu spunea domnul director procent de promovare? (a promova înseamnă și „a declara pe cineva absolvent al unui an de învățământ, permițându-i trecerea în anul următor; a termina cu succes o clasă sau un an de învățământ”. DEX)

Rămâne o dilemă sau mulți au trecut precum găscă prin apă prin școală?

Cuvintele pe care le formăm noi prin derivare fără să știm ce înseamnă NU FAC BINE LA LIMBĂ!

Capacitate

„- Capabilitatea de a aprinde focul...” (Din spusa unui concurent din emisiunea „Ce spun românii?”, PRO TV)

Cuvântul capabilitate nu există în limba română!!!

Pentru că avem deja un termen, capacitate, și nu mai este nevoie de un sinonim al lui ca cel format cu sufixul -itate de la adjectivul capabil după, probabil, model englezesc care înseamnă același lucru.

Vorbitorul nostru crede că în felul acesta își dovedește cultura. Impresionează un cuvânt mai lung, nu-i așa?

La fel făceau și multe dintre personajele lui Caragiale care aveau o părere bună despre ele și se credeau culte și țineau morțiș să ne-o arate.

Acum să corectăm enunțul inițial:

„Capacitatea de a aprinde focul...”

Nu inventați cuvinte! Ele NU FAC BINE LA LIMBĂ!

Fiabil

„Dacă era un om cu idei fiabile (...)” (Expresia unui jurnalist în cadrul unei emisiuni la TVR).

Adjectivul fiabil are următorul sens: „(despre aparate, echipamente etc.) care prezintă siguranță în funcționare, o anumită perioadă și în condiții stabile.”

Deci, adjectivul se referă la aparate, echipamente, cu alte cuvinte el nu poate apărea alături de un substantiv precum idee.

Să corectăm:

„Dacă era un om cu idei bune (potrivite, nimerite, pertinente)...”

Respectarea proprietății termenilor FACE BINE LA LIMBĂ!

Interpreți preferați

Artistă cu voce senzațională

Nicoleta Darabană, cunoscută cu numele scenic Nicoleta Dara sau simplu - Dara, este o cântăreață de muzică de la noi. E tânără, însă are deja în palmares multe premii pentru piesele ei de suflet. A fost remarcată de public după participarea în finala preselecției naționale pentru Eurovision 2012, când a interpretat melodia „Open Your Eyes”, clasându-se pe locul 3.

În 2011, și-a lansat primul album – „Unsorted”, colaborând cu Anatol Roșcovan și Eugen Doibani, iar în 2014 a intrat în top 30 Romanian Airplay Chart cu piesa „Fie ce-o fi”, alături de Inna, Antonia și „Carla's Dreams”.

A început să cânte la vârsta de trei ani. De la șase ani, a luat ore de canto sub îndrumarea profesorului Anatol Roșcovan, a studiat pianul și chitara. La 7 ani, a participat la primul concurs. Dara a absolvit Colegiul Național de Comerț de pe lângă ASEM, apoi a urmat Facultatea de limbi străine, specializându-se în engleză și spaniolă. Până în 2010, a înregistrat peste 40 de cover-uri la piese naționale și internaționale.

În perioada adolescenței, a fost premiata mai multor concursuri naționale și internaționale: „Rainbow stars”, „Steaua Elatului”, Chișinău. „Otkrîtaia Evropa”, Moscova, „Tahtede Laul”, Estonia, „Suflet de stea”, România, „Barza de Cristal”, Bălți, „Cerbul de aur junior”, România.

Artistă se declară sinceră, rebelă și perseverentă. Aceste calități conjugate cu vocea-i minunată o ajută să se mențină în top, iar nu demult tânăra, ca un star adevărat, a dorit să devină faimoasă și cu propria-i linie de parfum - „Dara – Open Your Eyes”.

Renata CUPCEA

Sugestii de lectură

POEZIA ÎNTRE GHICITOARE ȘI CULOARE

Pune capul în mișcare și ghicește-o ghicitoare.

Anatol CARAMAN

Jocul iscusit și mucalit de-a poezia între ghicitoare și culoare, între poezia vieții de toate zilele și armonia dezinteresată a metaforelor, subiectelor-micro-parabole schițate dintr-o trăsătură de condei relevă prin cărțulia „50 de ghicitori” (pentru copilași cumiți și iubii lor părinți) o preocupare instructiv-cognitivă a scriitorului de la Mereni Anatol CARAMAN.

Privită prin prisma de lumină a cuvântului întotdeauna săltăreț și plin de duh, conform încărcăturii emoționale ce-o poartă, dar și gândului de a pătrunde în natura adevărată a lucrurilor desfășurate în fața noastră și a micului cititor pornit în odiseea lecturii dimpreună cu părinții sau cu surioarele ori frății mai mari evident cărțulia-enigmă îl antrenează pe acesta într-un dialog-monologal nu lipsit de rost, de vreme ce „cifrele” comunică inspirat cu natura și cu reveria pastelică și imnică a culorilor dominate de bucuria nemăr-

ginită pe care o trăiește ființa umană în fața frumosului dintotdeauna.

Ca și alți autori dintr-o generație sau alta, Anatol Caraman reia, desigur,

motivele prea cunoscute cultivate în versificația modestă și onestă de astăzi, încercând pe alocuri uneori o stilistică liberă, prozopoetică proprie mai mult totuși jocului discursiv, instructiv, contemplativ facial: „Iarna-n frig, vara e-n soare, /Nu se schimbă la culoare” ori: „Cine merge pe cărare / Cu acele pe spinare, / Iar dacă la joc îl chemi, / Se preface într-un ghem?” și „Floricele zburătoare, / Cine sunt acestea oare?”.

Deschisă către cele patru „vânturi” ale anotimpurilor (Primăvara, Vara, Toamna și Iarna...) care deloc întâmplător sunt tot atâtea numeric și metaforic cărțulia-jucărie îl face pe cel căruia i se adresează să răsfoiască paginile pline de îndemn și istețime ale gândurilor și să pună capul în mișcare într-o se pătrunde nu numai de frumusețea vie și perenă a naturii-mume, dar și de cea așezată și curată a sentimentelor și a gândurilor.

„Părinții iubii” și „copiii cumiți” oricum sunt în centrul preocupărilor auctoriale care încearcă să-l familiarizeze pe potențialul cititor cu rostul nedeclarat al cuvântului scris, al poeziei ce

„înfrumusețează viața”, îi conferă o altă dimensiune a trăirii interne, psihologice și ludice, imnice și metaforice, lirice și estetice („Ce trece pe sub apă și nu se udă?” ori: „N-are gură, dar vorbește, / Despre multe povestește” sau: „E și-n casă, e și-afară” și „Are coadă și-i stufoasă, / Face ordine prin casă” etc.). De unde și sentimentul mirării/ încântării înaintea frumosului românesc, de acasă (din natură, din familie, de la grădiniță, din lumea animală și din cea vegetală) care, într-o măsură sau alta, contribuie direct și indirect la crearea unor trăsături de caracter și atitudinal-personale ale omului din copil.

Atmosfera mirifică, idilică și imnică a plachetei color este și ea un însemn că poezia între ghicitoare și culoare are nevoie de mult soare, de efort și de dăruire, de pasiune și de credință în puterea miraculoasă de cunoaștere a cuvântului dumnezeiesc turnat în tipare poetice ademenitoare și cultivatoare a sentimentului uman măreț și sublim, de caracter divin și sublim.

Tudor PALLADI

Nr. 16 (54)

Pagina apare cu sprijinul Uniunii Artiștilor Plastici din R. Moldova

„Pictura e lumea mea”

Culorile i-au cucerit sufletul din fragedă copilărie. În prezent, tânăra pictoriță **Inga IOVU**, absolventă a Gimnaziului Bujor, raionul Hâncești, este elevă în clasa a X-a la Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri” din Chișinău. În clasa întâi, fiind încurajată de învățătoarea sa, regretata dnă Vera Damian, fața seamănă primele sale lucrări. Încă de pe atunci, zi după zi, intuia că pictura îi va deveni un bun prieten. În clasa a VI-a, îndrumată de profesorul de specialitate, dl Grigore Beregoi, a realizat desene mai complexe. Natura i-a cucerit inima. Astfel, îi place să redea peisaje, prin care poate să-și exprime lesne sentimentele și stările sufletești. Inga e de părere că peisajul vorbește despre lumea interioară a artistului plastic, ajutându-l să călătorească în lumea frumosului.

„Când am înaintea ochilor hârtia sau pânza, uit de toate grijile, îmi revine liniștea interioară și mă simt în lumea mea”, mărturisește viitoarea artistă a penelului, care găsește o plăcere deosebită în a medita ore în șir stând la șevalet.

Părinții săi, Valentina și Grigore, sunt foarte mândri de fiică și o susțin mult, îndemnându-o să participe la diverse concursuri și să-și dezvolte aptitudinile native. În anul 2019, după participarea la concursul „Satul meu – gură de rai”, subsemnatul și actualul ei profesor de educație plastică, i-am remarcat valențele harului său care se arată a fi unul deosebit. Inga

a participat apoi la expoziția „Feria iernii”, dar și la cea recentă cu genericul „Misterele toamnei”. În anul curent de studii, protagonista acestui Vernisaj urmează să inaugureze în satul de baștină o expoziție personală de amploare în baza noilor sale lucrări.

Înaripata pictoriță a înscris în palmaresul rezultatelor sale și participarea la concursul local: „Creativitate prin diversitate”, învrednicindu-se de locul I. Ulterior a avut o prestație de invidiat la Concursul Republican „Bucuria învierii”, dar și la „Sărbătoarea naturii”, organizată de colaboratorii Muzeului Național de Etnografie

și Istorie Naturală din R.Moldova, la care s-a bucurat de o mențiune. Picturile sale au fost apreciate pe merit și în cadrul competițiilor naționale și internaționale, precum: „Odă limbii române”, „Lecturile care mi-au marcat devenirea” și „Eminesciana-2021” – (ediția a II-a organizată de către Atelierul Național de Creație) ediție susținută în cadrul parteneriatului cultural Hâncești-Dondușeni-Edineț.

Inga Iovu știe cum să dea un sens aparte lucrărilor sale picturale, trăindu-și tinerețea căluzită de farmecul culorilor și de talentul său.

Sergiu ȘTEFAN, profesor de educație plastică la Gimnaziul Bujor

r-nul Hâncești

Patinoar

Peisaj Indian

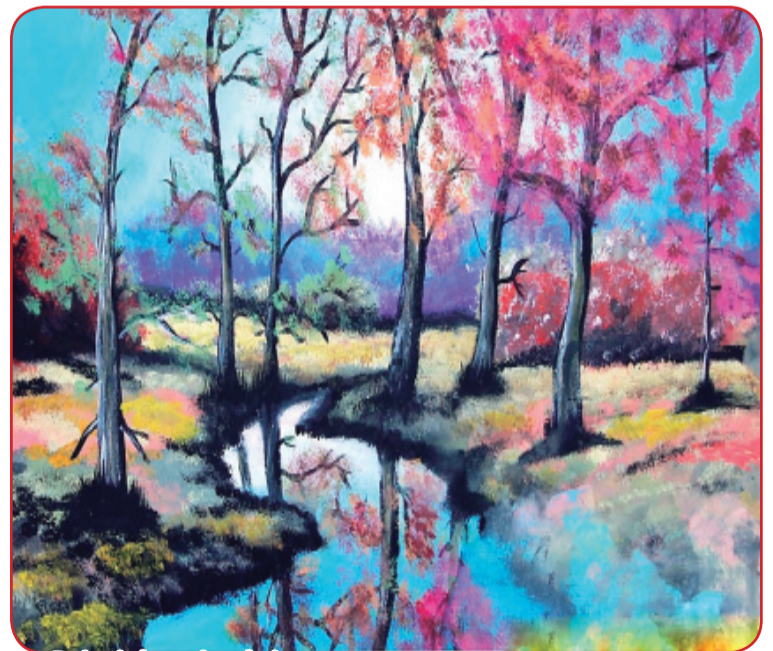
Iarnă-de-vis

Asfințit

Poveste-cu-brazi

Peisaj de noiembrie

Coordonator de pagină: Lidia UNGUREANU

DIRECTOR –
REDACTOR-ȘEF
Ion ANTON

ECHIPA REDACȚIONALĂ: Octombriana ONOFREI (secretar general de redacție); Mariana GABURĂ (redactor-coordonator de emisie); Rodica PROCA (contabil-șef); Cristina COVRIG (secretar-tehnoredactor); Lidia UNGUREANU (literatură, artă și educație estetică); Eudochia VERDEȘ (scrisori; preocupările adolescenților); Ludmila MOVILĂ, Renata CUPCEA (actualitate școlară și organizații obștești pentru copii); Viorel ONOFREI (șofer-expeditor)
Tel.: redactor-șef – 022-23-37-78; anticamera – 022-23-43-28; contabila – 022-23-36-77; secțiile: 022-23-41-95; secretariat – 022-22-52-49.

Procesare
computerizată:
“FLORILE
DALBE”

“Florile dalbe” index PM 21238
str. Pușkin, 22, Casa Presei, 2012, or. Chișinău
E-mail: contact@floriledalbe.md

Instituția Publică Publicația Periodică Săptămânală “Florile Dalbe”
Fondator: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.
Reînregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600093431 din 11 august 2008

Tipărit la F.E.-P. “Tipografia Centrală”,
Chișinău, str. Florilor, 1

Com. nr. 6457
Tiraj - 2020 ex.

